

10/23	Važno je naglasiti da je potrebno provesti postupak potvrde lokacije čiji rezultat treba biti konačna potvrda ili odbacivanje lokacije.	Molimo za detaljnije pojašnjenje na koji način će se provesti postupak potvrde lokacije?
11/23	Republika Hrvatska se odlučuje za provedbu programa dugoročnog skladištenja polovice NSRAO iz NE Krško na lokaciji Čerkezovac na Trgovskoj gori. Temeljem provedenih terenskih istraživanja na makrolokaciji Trgovska gora odabrat će se optimalna mikrolokacija za odlaganje NSRAO. Na odabranoj lokaciji odlagat će se i NSRAO nastao razgradnjom NE Krško.	Da li je ova odluka već donesena? Kada će se početi provoditi terenska istraživanja na makrolokaciji Trgovska gora?
11/23	Na lokaciju skladištenja NSRAO NE Krško pristizati će kondicionirani otpad (upakiran i na odgovarajući način obrađen) upakiran na način da se tijekom transporta i skladištenja mogu s traženom sigurnošću isključiti sve nezgode koji bi dovele do ispuštanja radioaktivnih tvari u okoliš.	Na koji način će se dokazati ova tvrdnja i na koji način će RH provjeriti i utvrditi da je RAO upakiran na način da se mogu isključiti sve nezgode?
12/23	Analizirat će se i varijanta u kojoj Republika Hrvatska preuzima ukupnu količinu NSRAO iz NE Krško (ne samo hrvatsku polovicu), i utvrditi što isto znači u smislu socio-gospodarskih aspekata i utjecaja na okoliš.	Zašto je predloženo da se preuzme i dio koji pripada Republici Sloveniji, a nije urađena detaljna analiza negativnog utjecaja na okolinu, s obzirom da RS već ima urađene ove analize?
V-2/4	Osim formalnih konzultacija potrebno je organizirati i više neformalnih sastanaka i razgovora s ljudima koji žive u susjedstvu potencijalne lokacije.	Molimo za detaljnije pojašnjenje na koji način su planirane konzultacije sa javnosti u BiH, koja živi u susjedstvu potencijalne lokacije?
VI-1/1	DODATAK VI Odluka o donošenju PPU RH, NN br.50/99 PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE ... 3. Infrastrukturni i vodnogospodarski sustavi o(3-51) Nisko i srednje radioaktivni otpad (SL. 62/84 i 40/86) pojavljuje se u industriji, energetici, zdravstvu ali i drugim djelatnostima. Republika Hrvatska treba riješiti odlaganje ovog otpada na jednoj lokaciji primjenjujući najsuvremeniju tehnologiju i postupke koji će osigurati trajno odlaganje na siguran način.	Da li će ovaj dodatak biti detaljnije obrađen? Zašto se referiše na službeni list iz 1984 i 1986 godine, odnosno iz bivše države?
VII-1/2	Postupak izbora lokacije za odlagalište RAO započeo je 1988. i okončan je 1997. godine.	Zašto se nije odustalo od lokacije Trgovska gora nakon raspada bivše države, s obzirom da se ta lokacija nalazi praktično na granici dvije države?

VII-1/2	Primjenom usporednog vrednovanja potencijalnih lokacija, u četvrtom su koraku koji je zgotovljen tijekom 1997. godine, predložene 4 lokacije. To su bile: Trgovska gora (8 km ² , 2 mikrolokacije), Moslavačka gora (20 km ² , 3 mikrolokacije), Psunj (14 km ² , 4 mikrolokacije) i Papuk (8 km ² , 2 mikrolokacije).	Molimo za detaljnije pojašnjenje zašto se odustalo od preostale 3 lokacije sa 9 mikrolokacija, i na osnovu kakvih istraživanja i razloga? Posebno molimo za objašnjenje zašto se odustalo od lokacije Papuk?
IX-2/10	Kriterij koji se odnosi na demografska obilježja definira kako prosječna opća kumulativna gustoća naseljenosti ne smije biti veća od 80 stanovnika na km ² u polumjeru 20 km od lokacije odlagališta. Budući da kumulativna prosječna opća gustoća naseljenosti u prostoru radijalne udaljenosti 20 km oko vojne lokacije Čerkezovac iznosi 39,1 stanovnika/km ² , lokacija zadovoljava jedini kriterij koji se odnosi na demografska obilježja [6].	Zbog čega je uzet kriterij prosječne opće gustoće naseljenosti u prostoru radijalne udaljenosti 20 km?
IX-3/10	Rezultati mjerenja stanja klimatsko-meteoroloških prilika temelje se na mjernim podacima iz najbliže meteorološke postaje Sisak koja se nalazi oko 50 km sjeverno od vojnog kompleksa Čerkezovac.	Zašto nisu korišteni meteorološki podaci iz postaje u Novom Gradu u BiH, umjesto postaje koja je udaljena 50 km?
IX-4/10	Rijeke Una i Žirovnica su poplavni vodotoci koji primaju bujične vode, ali poplavljuju okolno nizinsko područje pri čemu se voda dugo zadržava, što predstavlja ograničavajući faktor poljoprivrednog razvoja porječja.	Na osnovu čega je zaključeno da je ovo ograničavajući faktor poljoprivrednog razvoja?
IX-5/10	Prostor je sklon snažnoj eroziji i intenzivnom jaružanju te je relativno velika mogućnost formiranja klizišta.	Da li je razmotreno kako ova činjenica može utjecati na predložene objekte, i ako jeste, kako će utjecati?
IX-5/10	Na razini trenutno raspoloživih podataka o litostratografiji područje lokacije Čerkezovac može se obzirom na [5] smatrati prikladnim za smještaj odlagališta RAO.	S obzirom da se radi o referenci iz 1991 godine, da li je planirano novije istraživanje/analiza ovih područja?
IX-5/10	Debele naslage šejla generalno predstavljaju pogodno okruženje za smještaj odlagališta radioaktivnog otpada zbog svojih svojstava (niska propusnost, plastičnost, sposobnost apsorpcije kationa, kemijska inertnost, nema formacije dugih pukotina) te bi <u>u slučaju da se utvrdi njihova dominacija</u> , lokacija Čerkezovac bila povoljna za smještaj odlagališta radioaktivnog otpada.	Kada će se vršiti ova istraživanja?

IX-6/10	U tom smislu lokacija načelno zadovoljava oba relevantna izlučna kriterija, i to obzirom: - da na njoj nema prirodnih zdravstvenih izvora, kao ni eksploatacijski značajnih izvora pitke vode, - da se ne nalazi unutar područja raširenja značajnijih vodonosnika.	Da li je razmatran izvor pitke vode za opštinu Novi Grad u BiH?
IX-6/10	Ipak, za vjerodostojniju odredbu stupnja prihvatljivosti lokacije potrebno je provesti odgovarajuća detaljna istraživanja, kojima će se ustanoviti ne samo karakter i prosječna dubina vodonosnika, nego utvrditi i litološki, tektonski, geokemijski i drugi relevantni utjecaji na pojavnost podzemnih voda u širem razmatranom prostoru.	Kada će se vršiti ova istraživanja?
IX-8/10	U okružju lokacije Čerkezovac nalazi se „šuma isključivo osnovne namjene- gospodarska šuma“. Čitav prostorni kompleks (unutar kojeg se nalazi predložena lokacija) između vodotoka Čemernice na zapadu, Une na istoku, Crnog potoka na jugu i Svinjce na sjeveru, površine oko 12 km ² pokriven je šumskim kompleksom spomenute namjene. Lokaciji najbliže područje korištenja prirodnih dobara je eksploatacijsko polje tehničko- građevnog kamena kod Gornjeg Dobretina smješteno oko 2 km zračne linije jugozapadno od lokacije. Drugih potencijalno konfliktnih oblika korištenja prostora u širem okružju predložene lokacije nema, niti je bilo koji od njih u tom prostoru predviđen važećim „Prostornim planom uređenja Općine Dvor“.	Ovdje nije razmatran način korištenja prostora u BiH. Da li će biti razmotren?
IX-8/10	Obzirom na navedene karakteristike položaja te postojeće i planirane oblike korištenja, predložena lokacija može se s gledišta načina korištenja prostora te postojećih kriterija za odabir lokacije za smještaj skladišta radioaktivnog otpada ocijeniti prihvatljivom za predviđenu namjenu.	Ovo se može tvrditi tek nakon detaljnijih razmatranja načina korištenja prostora u BiH.
IX-9/10	Na prostoru Općine Dvor nalaze se prostori koji su dio međunarodne ekološke mreže NATURA 2000 (Slika 1-3) te time imaju veliko međunarodno značenje za očuvanje biološke raznolikosti.	Na kojoj udaljenosti od Ekološke mreže se nalaze objekti u kojim se planira skladištenje i eventualno odlaganje RAO? Da li će se raditi dodatna detaljnija procjena utjecaja ovog objekta na Ekološku mrežu?
IX-9/10	Međutim, sama lokacija Čerkezovac i njena okolica u cijelosti se nalaze izvan područja Ekološke mreže RH (NATURA 2000) [6].	Da li je ova lokacija isključena iz Ekološke mreže s obzirom se radilo o vojnom objektu?

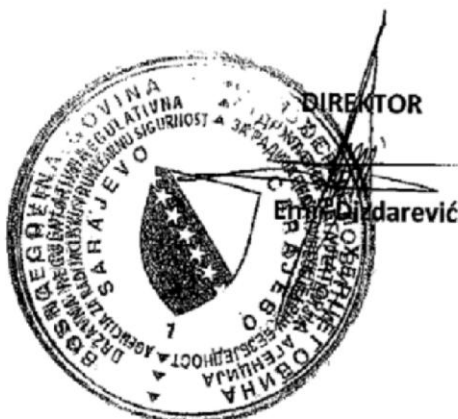
IX-9/10	Značajna je i flora porječja rijeke Une gdje je zabilježeno 397 biljnih vrsta te 23 vrste lišajeva među kojima velik broj ugroženih i zaštićenih. Fauna područja Općine Dvor je tipična srednjoeuropska.	Da li će se uraditi procjena utjecaja ovog objekta na postojeću floru i faunu?
---------	--	--

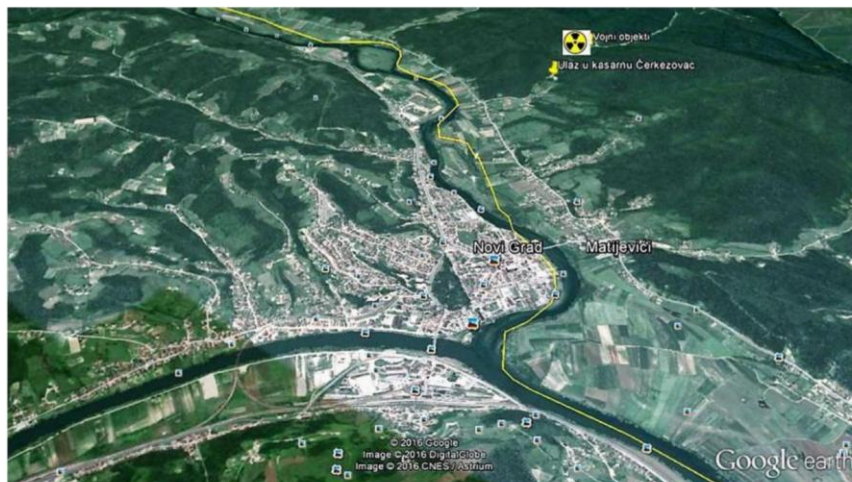
Dokument: Strateška studija za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine), siječanj 2016.

stranica	Tekst u dokumentu	Komentar/pitanje
48	Također, u Tekstualnom obrazloženju Plana navodi se: „Dio šuma koje pripadaju gospodarskoj jedinici Javornik, kojom gospodari šumarija Dvor nalazi se unutar kruga vojnog objekta Čerkezovac, te se trebaju riješiti imovinsko-pravni odnosi s HV. Znatian dio šumskih površina smatra se miniran, posebice oko navedenog objekta i uz granicu s BiH.“	Kako se planira riješiti problem područja koje se smatra miniranim oko samog objekta i uz granicu s BiH?
51	Zaključak: Prostornim planovima nižeg reda (Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije i Prostorni plan uređenja Općine Dvor) područje Trgovske gore i mikrolokacija Čerkezovac nisu predviđeni za izgradnju odlagališta NSRAO kako je to definirano u Programu prostornog uređenja RH. Stoga se Prostorni planovi Općine Dvor i Sisačko-moslavačke županije moraju uskladiti sa Strategijom i Programom prostornog uređenja RH i njihovim izmjenama i dopunama, odnosno novom Strategijom prostornog razvoja koja je u postupku donošenja ili će lokaciju odlagališta odrediti Državni plan prostornog razvoja RH.	Da li ovaj zaključak znači da Sisačko-moslavačka županija i Općina Dvor moraju unijeti ove objekte u Prostorni plan, i bez saglasnosti lokalnog stanovništva?
71	Vodoopskrbni sustav Dvora pripada vodoopskrbnoj zoni Hrvatska Kostajnica vodoopskrbe Sisačko-moslavačke županije. Obuhvaća naselja Dvor, Matijevice, Vaniće i djelomično Zmlaču i Javornik. Zasniva se na izvorištu smještenom u dolini rijeke Une, Novskom polju.	Zašto nije razmatran vodoopskrbni sustav pitkom vodom u BiH?
74	Istraživanja potencijalnih lokacija za odlaganje RAO datiraju još iz 70-tih godina prošlog stoljeća. U drugoj polovici 80-tih donesen je niz planskih dokumenata ...	Da li su rađena neka novija istraživanja, i ako nisu kada se planira izvođenje novih istraživanja?

75	Sredinom 1988. je sadržaj Studije odobrilo Izvršno vijeće Sabora. Predviđena je izrada Studije u dvije faze: prva bi uključila izradu eliminacijskih kriterija, njihovu primjenu i određivanje područja podobnih za daljnja istraživanja, a druga faza bi obuhvatila usporedbene kriterije, vrednovanje i usporedbu potencijalnih lokacija, te izbor preferentnih lokacija za termoelektrane i nuklearne objekte. Studija je okupila skoro sve stručne i znanstvene institucije i pojedince koji su ili sudjelovali u dotadašnjim radovima ili su na bilo koji način mogli pridonijeti kvaliteti Studije (oko 80 stručnjaka iz 15 institucija). Posao se otegao dijelom zbog brojne ekipe i mukotrpnog usuglašavanja u nekim pojedinostima, a osobito zbog ratnih godina u kojima su iz razumljivih razloga postojali mnogo važniji problemi. Tehnički dio posla je ipak završen sredinom 1992., a nakon obavljenih recenzija završni izvještaj 1. faze Studije je konačno završen u srpnju 1994. godine.	Zašto se nije odustalo od lokacije Trgovska gora nakon raspada bivše države, s obzirom da se ta lokacija nalazi praktično na granici dvije države?
89-111	2.1.5 TRGOVSKA GORA S LOKACIJOM ČERKEZOVAČ	U ovom poglavlju uopće nije obrađena situacija u BiH, kao ni podaci iz BiH.
101	S obzirom na hidrogeološke značajke, kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika.	Na osnovu čega je donesen zaključak da „kompleks naslaga klastita paleozoika Trgovske gore u cjelini spada u praktično nepropusne terene pretežno bez vodonosnika“?
209	Prekogranični utjecaj na Bosnu i Hercegovinu	Smatramo da se prekogranični utjecaj na Bosnu i Hercegovinu treba ispitati i obrazložiti jednako detaljno kao i na teritoriju Republike Hrvatske, s obzirom na neposrednu blizinu međudržavne granice.
opće	„Radioaktivno zračenje“	Na par mjesta u dokumentu se koristi pojam „radioaktivno zračenje“, molimo za definiciju ovakvog zračenja i šta se pod tim podrazumijeva?

S poštovanjem,

STRUČNO MIŠLJENJE

Nedostatci dokumenta „Strateška studija za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)“
Državnog Zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost Republike Hrvatske

KRATAK SADRŽAJ

Analiza propusta Studije, primjedbe i pitanja za javnu raspravu i dalje aktivnosti oko pokušaja izgradnje odlagališta radio-aktivnog otpada u reonu Trgovska gora u Republici Hrvatskoj

REGIONALNI FORUM ZA OKOLINSKU SIGURNOST I SARANJU / REGIONALNI FORUM ZA OKOLIŠNU SIGURNOST I SURADNJU

Zagreb, Sarajevo, Petrinja, Tuzla,
Novi Grad, Bihać, Dvor, Hrvatska
Kostajnica, Cazin, Bužim, Bosanska
Krupa, Velika Kladuša, Kostajnica,
Krupa na Uni i Kozarska Dubica
22.02.2016, godine

Autori:

Dr.Sc. Edin Delić, redovni profesor

Dr.Sc. Zvezdan Karadžin, vanredni profesor

Dr.Sc. Elvir Babajić, vanredni profesor

Dr.Sc. Kenan Mandžić, docent

Dr.Sc. Rijad Šišić, vanredni profesor

Dr.Sc. Jelena Marković, redovni profesor

M.Sc. Edisa Nukić, viši asistent

Rudarsko-geološko-građevinski fakultet Univerziteta u Tuzli

Dr.Sc. Zlatan Begić, docent,

Ustavno pravo, Pravni fakultet, Univerzitet u Tuzli

Dr.Sc. Vedad Pašić, vanredni profesor,

Pridodno-matematski fakultet, Univerzitet u Tuzli

Dr.Sc. Đenari Čerimagić, redovni profesor,

Građevinski fakultet, Univerzitet u Sarajevu

Dr.Sc. Halid Makić

Dr.Sc. Jasmina Ibrahimpašić,

Biotehnički fakultet, Univerzitet u Bihaću **dr.**

sc. Dražan Dizdar, redovni profesor,

1

Svučilište u Zagrebu, inicijativa "Slobodna Hrvatska" _____

Dušan Cvetanović, pravnik, Odvjetnički ured Pula – Inicijativa „Slobodna Hrvatska“

Članovi Regionalne grupe za okolišnu sigurnost i suradnju

Darinko Dumbovic, gradonačelnik Petrinje

Snježana Rajilić, načelnica Opštine Novi Grad

Jasmin Emrić, predstavnik u Parlamentu BiH

Amarildo Mulić, JP Nacionalni park Una

Daniel Pavlić, Udruga „Ekološka kulturna scena“

Dijana Savić, novinar - apsolvant agronomije

Jelena Dalmacija, diplomirani ekolog, Greenteam Novi Grad, RS - BiH

Ivana Radenić, službenik za odnose sa javnošću opštine Novi Grad, RS - BiH

Inicijativa „Slobodna Hrvatska“; Greenteam, Novi grad; JP Nacionalni park Una; Udruga IKS Petrinja; Klub žena Dvor; Zelene Staze – Green Tour Tuzla; Udruga EKS Ekološko-kulturna scena Hrvatska Kostajnica; Dubičko udruženje žena Hrvatska Dubica; Lokalna akcijska grupa LAG Una Majur; Udruga za očuvanje kulturno-povijesne baštine „Kostajnički Sokol“ Hrvatska Kostajnica; Agencija lokalne demokracije Sisak; Sisačka ekološka sekcija SEA Sisak

Sadržaj

Skraćenice	3
Prekogranični utjecaj	4 ESPO
Konvencija	4
Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša	4
Radijus utjecaja	5
Naslov i sadržaj Studije	6
Naslov	6
Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš	7
Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš	7
Naručilj i ovlaštenik	8
Lokalna zajednica, naseljenost i geografske značajke	8
Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti	8
Arhuška konvencija	8
Biodiverzitet i NATURA 2000	10
Geološke i hidrološke značajke, vode i poplave	14 2
Seizmički utjecaj	17
Šumski požari	19
Zaostala minska polja	19
Utjecaj na opstanak stanovništva	20
Zaključak	21
Referense.....	24
Međunarodni okvir	24
Hrvatska	24
Prilozi	25
Prilog 2: Zaključci Zastupničkog/Predstavničkog doma Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine od 30.06.2015.	26
Prilog 2: Zaključci Zastupničkog/Predstavničkog doma Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine od	

07.10.2015.	29
Prilog 3: Rezolucija Narodne skupštine Republike Srpske, Bosna i Hercegovina	30
Prilog 4: Pismo nevladinih organizacija načelniku općine Dvor	32

Skraćenice

RAO – radio aktivni otpad

RH – Republika Hrvatska

BiH – Bosna i Hercegovina

NE – Nuklearna elektrana 3

NN – Narodne novine

MCS – Mekalijeva skala

ESPOO - Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica donijeta u Espoo-u (Finska) 25. 02.1991. godine

DZSNS - Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost Republike Hrvatske

Primjedba: Nije analiziran prekogranični utjecaj i prekršene su odredbe hrvatskog i međunarodnog zakonodavstva o prekograničnom utjecaju

ESPO Konvencija¹

Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica definira Procjenu utjecaja na okoliš kao „državni postupak za ocjenjivanje mogućeg utjecaja planirane aktivnosti na okoliš“ (članak 1, stav VI).

Utjecaj preko državnih granica podrazumijeva "svaki utjecaj, a ne isključivo globalne prirode, na području pod jurisdikcijom potpisnice kojeg je izazvala planirana aktivnost, čije je fizičko porijeklo u cijelosti ili djelomično na području pod jurisdikcijom druge potpisnice" (članak 1, stav VIII).

Ova Konvencija predviđa da se za slučaj ne mogućnosti usklađivanja između država može proslijediti pitanje istražnoj komisiji, a što se sugerije Bosni i Hercegovini da odmah učini.

Susjedna Bosna i Hercegovina se po saznanju o mogućnosti skladištenja ili odlaganja RAO u reonu Trgovska gora usprotivila ovoj inicijativi (vidjeti prilozi od 1 do 3) putem svojih najviših tijela, a najviši zakonodavni organ Parlamentarna Skupština BiH je već donijela odluku i odredila nadležna tijela koja će raditi na spriječavanju kršenja prava susjedne države na ovaj način, a što će u slučaju nastavka 4 inicijative imati za ishod pokretanje arbitražnog procesa u skladu sa ESPO Konvencijom i spora pred _____međunarodnim sudom.

Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša

Člankom 5 stav 4 Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša Vlade Republike Hrvatske od 29.05.2008. godine utvrđena je obaveza da se javnost informira o „postupku u svezi mogućeg prekograničnog utjecaja plana i programa te o postupku sudjelovanja vezano za stratešku procjenu u drugoj državi“.

U okviru Studije nalazi se i poglavlje „**Prekogranični utjecaji na Republiku Bosnu i Hercegovinu**“ (strana 209), koje je u okviru poglavlja 6.9. Osim što autoru ne znaju da Bosna i Hercegovina nije Republika, i sam tekst je jednako površan i neutemeljen.

Autori su potpuno zanemarili da se najveći dio površine utjecaja (udaljenost od 5 km) nalazi upravo na području Bosne i Hercegovine, a nuklearni otpad iz NE Krško smatraju malo opasnim jer se radi o „**pretežito nisko radioaktivnom otpadu, s malim količinama otpada srednje radioaktivnosti**“, te konstatiraju da je „**Ukupna aktivnost ovog otpada je na razini aktivnosti institucionalnog otpada i iskorištenih izvora u RH**“.

Izrazi „pretežito“ i „na razini aktivnosti“ su veoma paušalni, a autori zanemaruju da se iskorišteno gorivo NE i otpad nuklearnih elektrana nikako ne može tretirati kao institucionalni otpad, odnosno da postoje veoma jasne i velike razlike u skladištenju i odlaganju RAO. U cijelom tekstu Studije nije

¹ Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica, Espoo Finska, 25.02.1991. godine

jasno napravljena distinkcija između skladištenja i odlaganja RAO, a konačno odlaganje se interpretira po opasnosti po okoliš uporedivim ili jednakim onome kakvo ima skladištenje institucionalnog RAO.

Nameće se pitanje ukoliko je jednaka opasnost od jednog i drugog otpada kako to da niti jedna druga lokacija u RH nije pogodna za izgradnju odlagališta RAO?

Radijus utjecaja

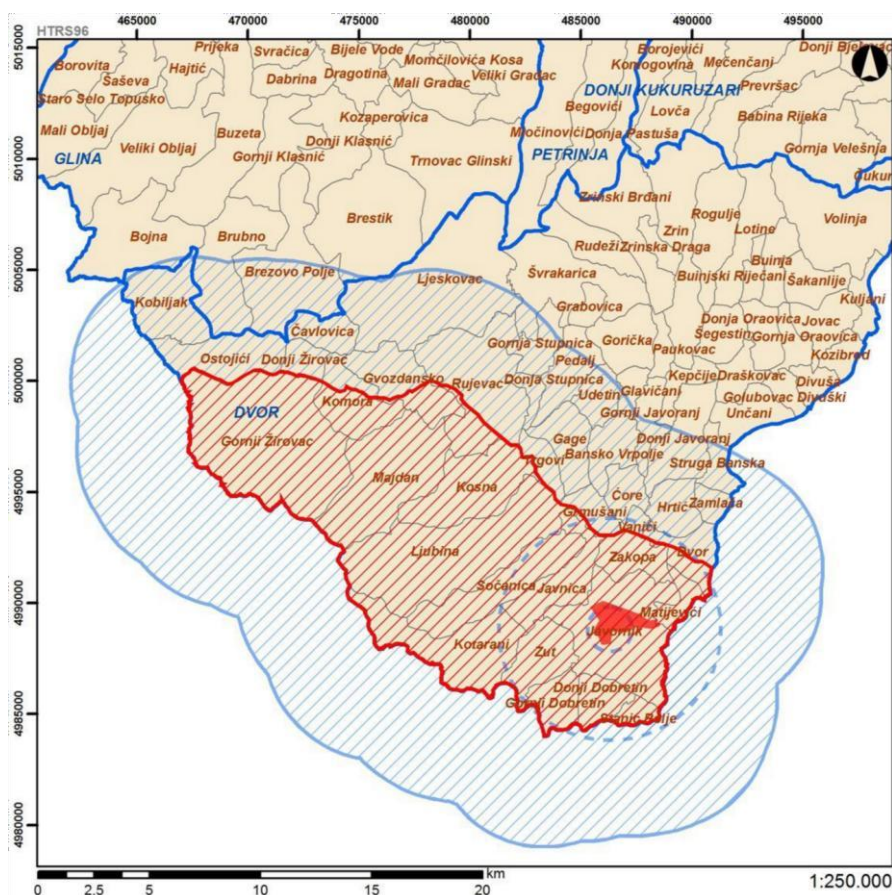
Studijom nisu adekvatno utvrđene zone ugroženog područja u skladu sa člankom 162 Zakona o zaštiti okoliša RH.

U poglavlju 2.1.5.2. predlažaci analiziraju prostor i demografska obilježja „unutar radijusa od 5 km“, ali uzimajući u obzir samo područje Republike Hrvatske. Apsolutno je nejasno kako su autori došlo do udaljenosti od 5 km, jer pravci i dinamika distribucije radio-aktivnih kontaminata ovise o nizu faktora: gradijent terena, infiltracija, hidraulički gradijent podzemnih voda, vegetacija, površinski tokovi, ruže vjetrova itd. Apsolutno nije moguće da radijus ugroženosti bude isti u svim pravcima.

Čak i u okviru radijusa utjecaja od 5 km, koji su uzeli autori Studije, uočava se da su potpuno zanemarili utjecaj na teritoriju Bosne i Hercegovine. Državna granica u zoni utjecaja od 5 km ne samo da ne smije biti razlog da se takav utjecaj ne analizira, već je siguran znak nedozvoljenog prekograničnog utjecaja na susjednu državu.

Ilustracija 1: Označena zona od 5 km oko Čerkezovac na većina nalazi na Hercegovine

Uzme li se lokaliteta,

lokaliteta
kojoj se vidi da se
označene zone
području Bosne i

prečnik od 5 km oko
dobit će se površina

od 78,5 km². S obzirom da je lokalitet udaljen samo 850 m od državne granice sa BiH, analizom prostora može se uočiti slijedeće:

- Oko 40

km² površine zahvaćene krugom od

5 km nalazi se na području Bosne i Hercegovine, a u ovo područje spada cijela gradska zona Novi grad sa vodozahvatnom zonom za grad i njegovu okolinu.

- U području površine od 78,5 km² od lokaliteta Čerkezovac locirano je najmanje 20 km² područja u sastavu zaštićene eko mreže NATURA 2000.

U Studiji su korišteni podaci i metodologija Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske koji se odnose samo na dio od oko 38,5 km² površine u krugu od 5 km koji se nalazi na teritoriju Republike Hrvatske.

Autori su prethodnom ilustracijom praktično priznali da se i unutar aproksimativno i bez naučnostručnog utemeljenja odabranih 5 km utjecaja nalazi najveći dio površine susjedne Bosne i Hercegovine, a što može biti korišteno i kao dokaz u međunarodnoj arbitraži i sudskom sporu između dvije države. Na ovaj način se samom Studijom potvrđuje i dokazuje utjecaj na susjednu državu, a načinom na koji se vodi postupak čini kršenje odredbi međunarodnog prava.

Stanovništvo u području od 5 km oko lokaliteta potencijalne deponije mora se tretirati kao „zainteresirana javnost“ po odredbama Arhuške konvencije i ESPOO konvencije, te mora biti ravnopravno uključeno u postupak. Isključenjem stanovnika BiH iz procesa donošenja odluke krše se njihova prava utemeljena u spomenutim međunarodnim konvencijama.

Izostanak analize područja u sastavu Bosne i Hercegovine, samo zbog toga što to nije administrativni teritorij Republike Hrvatske, je kršenje ESPOO konvencije, a prethodna ilustracija u cjelosti potvrđuje da se radi o potencijalnom prekograničnom uticaju velikog značaja.

Nužno se nameće pitanje da li je slaba naseljenost ovog područja i činjenica da je većina „plave zone“ 6

_____ sa prethodne ilustracije locirana u BiH ključni faktor za izbor ove lokacije.

Tao se u Tabeli na stranici 95 ističe da je 2011 godine u zoni 5 km oko Čerkezovca živjelo samo 4309 stanovnika. Pri tome se uopšte ne uzima u obzir stanovništvo na području BiH. **Zanemaren je uticaj na oko 30.000 stanovnika općine Novi Grad u BiH.**

Naslov i sadržaj Studije

Primjedba: Naslov Studije nije u skladu sa zakonom

Naslov

² Izvor: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/339665.html>

Naslov dokumenta „**Strateška studija za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva**“ nije jasna i nije u skladu sa okolišnom legislativom u Republici Hrvatskoj.

Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš Vlade Republike Hrvatske² od 29.05.2008. godine utvrđuje uvjete za izradu „Strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš“. Iako se autori u značajnoj mjeri drže propisanog obaveznog sadržaja Strateške studije iz Priloga I spomenute Uredbe, u naslovu predmetne studije opće se ne spominje „**utjecaj na okoliš**“.

Iako se predmetnim dokumentom nastoji obuhvatiti i procjena utjecaja na okoliš, ovako definirana Studija ne može se smatrati Strateškom procjenom utjecaja plana i programa na okoliš u skladu sa Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš.

Posebno treba imati u vidu da nije uključeno resorno Ministarstvo za okoliš i da Studija veoma površno i nesistematski tretira utjecaj na okoliš, a posebno na područje zaštićeno u okviru mreže Natura 2000.

Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš³

Uredbom Vlade o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš od 29.05.2008. godine utvrđeni su uvjeti za donošenje strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš.

Ostavljeni rokovi za isticanje pitanja ili prigovora do dana zadnje javne rasprave nisu u skladu sa člankom 7 člankom 8 stav 2 ove Uredbe, jer tijela lokalne samouprave i druga tijela nisu imala priliku raspravljati o sadržaju Strateške procjene utjecaja.

Prekogranični utjecaj - Prekršene su i odredbe članka 17 po pitanju „mogućeg prekograničnog utjecaja plana ili programa“, gdje je u stavu 1 utvrđeno kako slijedi:

*„...će u postupku strateške procjene u slučaju ocjene povjerenstva da bi plan odnosno program mogao prilikom provedbe značajno utjecati na okoliš i/ili zdravlje ljudi druge države, o toj ocjeni obavijestiti **ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša**, u svrhu postupka prema drugoj državi...“*

Ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša nije pokrenulo postupak prema drugoj državi, iako se planirano područje deponije nalazi na manje od 1 km od granice susjedne BiH.

7

Prekršene su i odredbe članka 18 o obavezi pribavljanja mišljenja ministarstva nadležnog za poslove _____zaštite okoliša, gdje je u stavu 1 utvrđeno kako slijedi: „**Središnje tijelo prije upućivanja prijedloga plana i programa u postupak donošenja obvezno je o provedenoj strateškoj procjeni za taj plan, odnosno program, pribaviti mišljenje ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša.**“

Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš⁴

Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš utvrđeni su uvjeti za izradu Procjene utjecaja zahvata na okoliš. U prilogu I ove Uredbe pod rednim brojem 7 posebno su specificirani „**konačno odlaganje istrošenog nuklearnog goriva**“, „**konačno odlaganje nuklearnog otpada**“ i „**skladištenje (planirani rok skladištenja duži od 10 godina) istrošenog nuklearnog goriva ili radioaktivnog otpada na lokaciji izvan mjesta proizvodnje**“, kao **zahvati za koje je obavezna procjena utjecaja zahvata na okoliš**.

³ <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/339665.html>

⁴ http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_05_61_1138.html

Imajući u vidu činjenicu da se odlaganje RAO može smatrati kao potencijalno veoma značajan i opasan izvor ugrožavanja okoliša, nužno je bilo uz Stratešku studiju nacionalnog zbrinjavanja radio aktivnog otpada, uraditi i Procjenu utjecaja zahvata na okoliš poštujući odredbe članka 30 o sadržaju Studije. Imajući u vidu da se lokacija Čerkezovac nalazi na 850 m udaljenost od zaštićene zone NATURA 2000, nužno je posebno uzeti u obzir obaveze iz stava 2 članka 30 koje se odnose na „*opis značajnih učinaka zahvata na okoliš i obrazloženje razloga njihovog odabira*“, te „*popis ostalih mogućih učinaka*“ i „*mjere zaštite koje treba razmotriti*>“.

Naručitelj i ovlaštenik

Primjedba: Naručitelj i ovlaštenih nisu u skladu sa Uredbom Vlade RH

Naručitelj Studije je Fond za financiranje razgradnje NEK, a ovlaštenih kompanija EKOENERG Zagreb. Odredbama članka 2 Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš utvrđeno je da „Središnje tijelo“ je „*središnje tijelo državne uprave nadležno za područje za koje se plan i program donosi, isključujući ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša*“. Fond za financiranje, kao finacijska institucija, ne može biti u smislu članka 2 „središnje tijelo“.

Ovlaštenik u izradi Studije je EKONERG doo Zagreb, a isti pravni subjekt je i nosilac izrade Studije. Odredbom stava 6 članka 2 Uredbe utvrđeno je da je ovlaštenik „*pravna osoba ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša koja pod uvjetima određenim Zakonom i provedbenim propisom toga Zakona obavlja poslove izrade strateške studije i zadaće određene ovom Uredbom*“. Stavom 8 istog članka definiran je izrađivač kao „*pravna osoba odnosno tijelo, ovlašteni prema zakonu, koji faktično izrađuju plan odnosno program za koji se vodi postupak strateške procjene*“. U predmetnom slučaju ovlaštenik i izrađivač su jedno te isto pravno lice, a što nije u skladu sa člankom 2 Uredbe.

Lokalna zajednica, naseljenost i geografske značajke

8

Primjedba: Lokalna zajednica i javnost nisu utvrđeni u skladu sa zakonom i međunarodnim konvencijama

Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti

Prekršene su odredbe Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša Vlade Republike Hrvatske od 29.05.2008. godine u smislu načina uključivanja javnosti u procesu strateške procjene.

Člankom 12 Uredbe utvrđuje se: „U postupku strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš javnost sudjeluje u: 1. postupku izrade strateške studije – određivanja sadržaja“

Javnost nije učestvovala u postupku određivanja sadržaja strateške studije

Prekršeni su i minimalni uvjeri za rokove za javni uvid utemeljene u članku 4 i 18 Uredbe.

Arhuška konvencija⁵

Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša potpisana 25. lipnja 1998. godine u danskom gradu Aarhusu predstavlja međunarodni pravni okvir u području zaštite okoliša. Tim se dokumentom utvrđuju prava u vezi s okolišem kao pouzdana osnova za uključivanje građana u politike okoliša te se potvrđuje naša obveza prema budućim generacijama.

Učešće javnosti u donošenju odluka za specifične aktivnosti utvrđeno je članom 6 Arhuške konvencije, a u Aneksu I, u okviru poglavlja „Energetski sektor“ precizno su, između ostalog, specificirane aktivnosti:

- „Nuklearne elektrane i drugi nuklearni reaktori, uključujući dekomisiju elektrana i reaktora“; - „Privremeni ili konačno odlaganje iskorištenog nuklearnog goriva“; - „Ekskluzivno za konačno odlaganje radioaktivnog otpada“ itd.

Na temelju navedenog može se nedvojbeno zaključiti da se izbor lokacije za odlaganje radioaktivnih materija na području Trgovske gore može smatrati postupkom koji u cjelosti spada pod odredbe Arhuške konvencije. Republika Hrvatska ratificirala je konvenciju u prosincu 2007. godine. Europska komisija (EK) je usvojila više direktiva koje su u vezi s Arhuškom konvencijom.

Javnu raspravu i postupak izbora lokacije za skladištenje RAO u reonu Trgovska gora vodi Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost Republike Hrvatske. Javna rasprava se raspisuje na temelju odredbi člana 67. stav 2 Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine RH 80/13, 153/13 i 78/15), te člana 15 stav 1 Uredbe o strateškoj procjeni uticaja plana i programa na okoliš (Narodne novine RH 64/08) i članova 16 i 17 Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine 64/08).

DZRNS Republike Hrvatske je „Public authority“ (javno tijelo) u smislu odredbi člana 2 Arhuške konvencije, u smislu stava 2, pod „b“ i „c“. Informacije vezane za postupak izbora lokacije skladišta RAO spadaju u kategoriju „Environmental information“ u smislu stava 3 istog člana.

9

U skladu sa Arhuškom Konvencijom, DZRNS ima obavezu da inicira i podrži edukaciju javnosti iz _____ sljedećih razloga:

- Građanima je potrebno objasniti pravo na učešće koje im Konvencija garantira, odnosno, moraju se upoznati sa pravima i mogućnostima da izraze svoje mišljenje o ciljevima opće politike ili konkretnim odlukama, koje se donose vezano za određene projekte, uključujući i mogućnost žalbe protiv odluka vlasti.
- Kako bi se uključili u odlučivanje, građani moraju poznavati oblast (tematiku) o kojoj se odlučuje i moraju biti pravovremeno obaviješteni o konkretnim oblicima učešća, koji im stoje na raspolaganju. Jedino dobro informirani građani mogu aktivno učestvovati u donošenju odluka

⁵ <http://ec.europa.eu/environment/aarhus/> i <http://www.azo.hr/ArhuskaKonvencija>

i, u tom smislu, pravo na informaciju može se smatrati pravom, koje je nerazdvojivo od prava na učešće u odlučivanju.

U postupku odabira lokacije odlagališta RAO na Trgovskoj gori posebno su prekršene odredbe člana 3:

1. Nije osiguran adekvatan „pristup javnosti“ u skladu sa Arhuškom konvencijom. Sve mjesne zajednice u općini Dvor su održale zborove i sa potpisima svih prisutnih iskazale protivljenje predloženom rješenju. Svaki drugi pokušaj interpretacije javnosti putem „predstavničkih organa i tijela“, uključujući organe općine Dvor podrazumijeva učešće „javnih tijela“, a ne javnosti.
2. DZRNS nije podržao nikakav vid „odgovarajućeg prepoznavanja i podrške“ asocijacijama, organizacijama i grupama iz oblasti zaštite okoliša, u skladu sa stavom 4, već se cio postupak vodi naprotiv, nasuprot i ignorišući stavove okolinskih organizacija, asocijacija i grupa.
3. Javnost nije imala priliku učestovati u procesu donošenja odluka u skladu sa stavom 5. U svim procesima do sada su organizirani „javni organi“, bilo da se radi o učesću državnih, županijskih ili općinskih tijela.
4. Javni organ DZRNS nije postupio u skladu sa odredbama stava 7 u smislu međunarodnog učešća u procesu donošenja odluka, a što se posebno odnosi na isključenje susjedne Bosne i Hercegovine od čije granice je zona RAO udaljena samo 850 m.

Donošenje odluka vezanih za izradu prijedloga Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja RAO i Studije o kojoj se vodi javna rasprava nije vođeno u skladu sa članom 6 Aarhuške konvencije,

U Studiji se ističe da je u SWOT analizi Strategije razvoja općine Dvor 2011-2015. odlaganje nuklearnog otpada navedeno kao prijetnja. Takođe se ističe na strani 51 da prostornim planom lokalne zajednice nije predviđena planirana lokacija za odlaganje RAO i implicira nužnost promjene plana, ne vodeći računa o pravima lokalne zajednice.

Biodiverzitet i NATURA 2000

***Primjedba: Nije uzet u obzir utjecaj na zaštićena područja mreže Natura 2000
i biodiverziteta***

Člankom 6 Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš Vlade RH utvrđena je obaveza analize uticaja na ekološku mrežu, a što se primjenjuje u odnosu na mrežu NATURA 2000. Predlagači su samo konstatirali da se područje ne nalazi u granicama ove mreže, ali nisu analizirali _____10 udaljenost od zaštićene mreže i moguće utjecaje na istu.

A map of the Republic of Serbia showing its administrative divisions into municipalities. The map is color-coded by region: Vojvodina (yellow), Central Serbia (orange), and Kosovo and Metohija (dark orange). Numerous municipalities are labeled with their names in both Cyrillic and Latin scripts. A scale bar in the bottom left corner indicates distances in kilometers (0, 50, 100 km).

Mreža Natura 2000 obuhvata područja posebne zaštite koja su države članice klasificirale u skladu s Direktivom 79/409/EEZ.

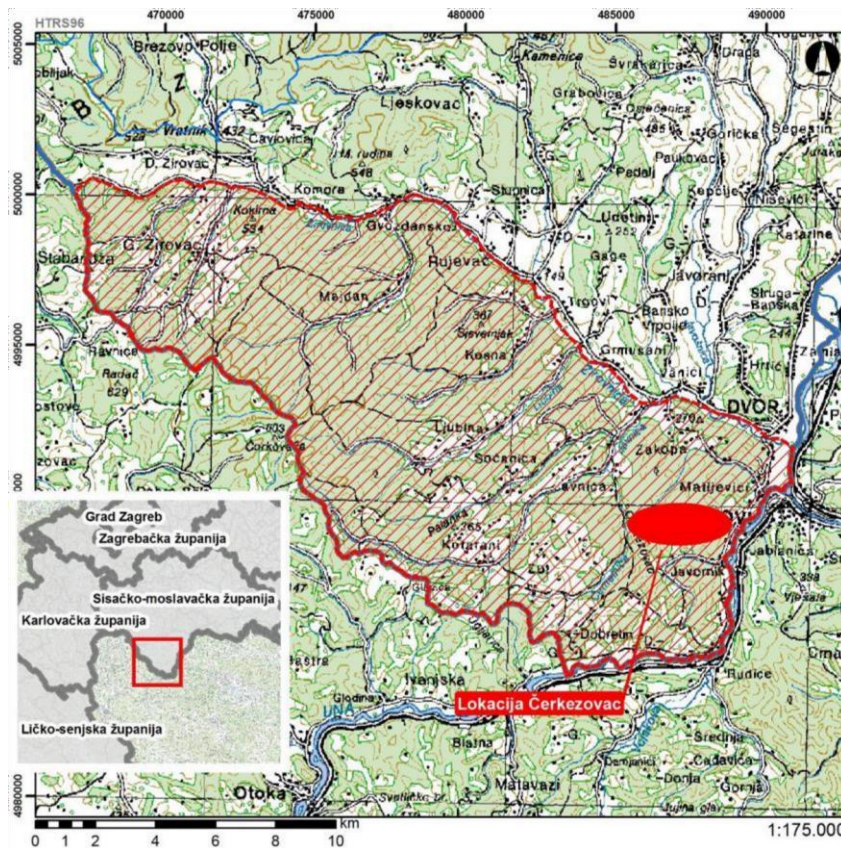
Na narednoj ilustraciji dat je detaljniji prikaz zaštićenih zona u okviru NATURA 2000 u reonu Trgovske gore, sa prikazom zaštićene zone (zeleno) na reljefu i prikazom naseljenih mjesta u odnosu na zaštićenu zonu.

Vidi se da je zelenom bojom označena kotlina iz pravca naselje Trgovi ka općini Dvor sa pravcem pružanja od sjevero zapada ka jugozapadu, kao i da je cijelo područje lijeve obale rijeke Une označeno zelenom bojom od naselja

Matijevićima

Stanić Polje ka
i naselju Dvor.

12

udaljenosti
uočiti:

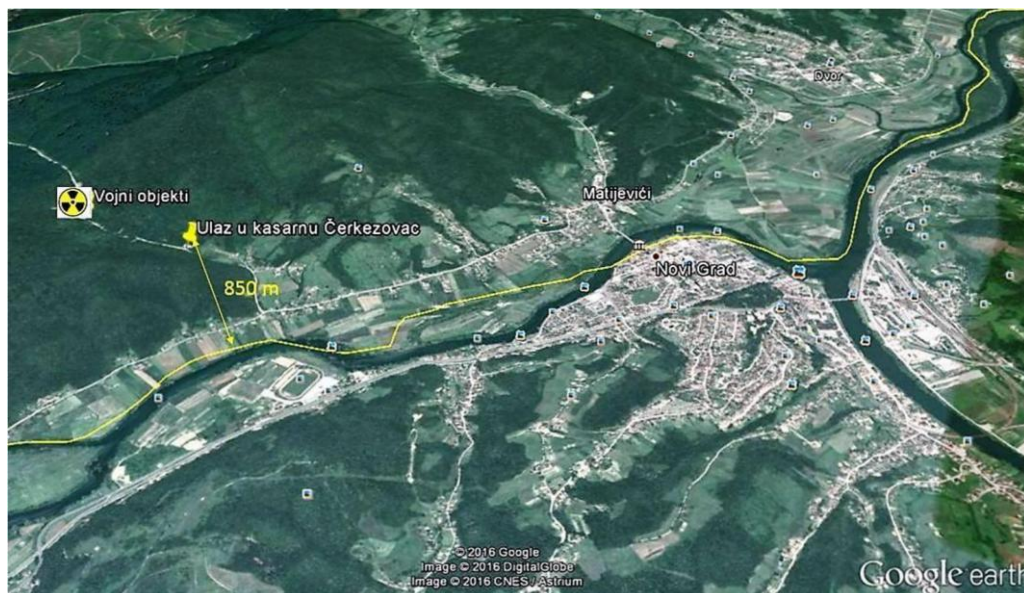
Ilustracija 4: Područje izgradnje
odlagališta RAO naznačeno u
predmetnoj Studiji (strana 36)
Analizom

od označenih zona može se

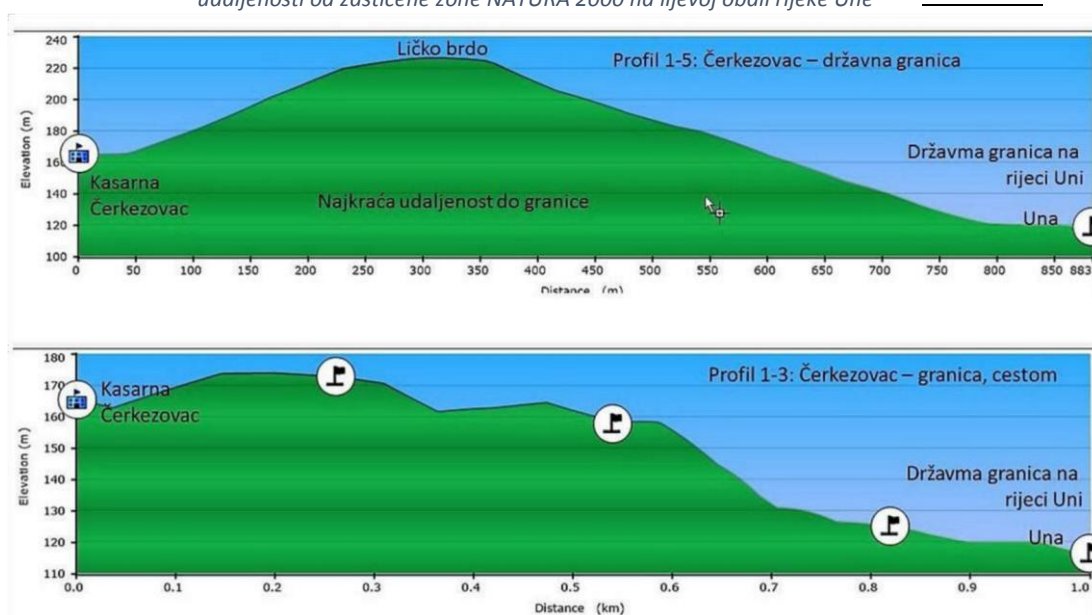
1. Ulazna kapija u kasarnu
Čerkezovac u kojoj se
planira izgradnja
odlagališta RAO nalazi se na

udaljenosti od samo 850 m od zaštićene zone NATURA 2000 u naselju Matijevići.

2. Čitavo područje reona Trgovska Gora nalazi se na 200-1000 m udaljenosti od zaštićene zone NATURA2000 na pravcu Trgovi-Grmušani-Vanići-Dvor.
3. U oba slučaja najkraćim pravcima prisutni su površinski vodotoci iz zone Čerkezovac prema zaštićenim zonama, sa padom terena (gradijentom) ka zaštićenim zonama. Ovisno od toga gdje će se locirati odlagalište RAO unutar kasarne Čerkezovac, njena maksimalna udaljenost od zaštićene zone ne prelazi 1000 m, sa gradijentom pada terena ka zaštićenoj zoni i pravcem distribucije kontaminata vodom, tlom i vazduhom ka zaštićenim zonama.

Ilustracija 5: Satelitski prikaz (Google earth) lokaliteta Čerkezovac i neposredne okoline sa naznačenom minimalnom 13
udaljenosti od zaštićene zone NATURA 2000 na lijevoj obali rijeke Une

Ilustracija 6: Profili terena od ulaza u kasarnu Čerkezovac prema granici zaštićene zone NATURA 2000 na lijevoj obali Une, sa prikazom po najkraćem rastojanju preko Ličkog brda i duž ceste koja vodi od kasarne do Une. Udaljenost po najkraćem rastojanju (gornja slika) od obale Une iznosi 800 m

Članom 6 stavak 3 utvrđeno je da „Svaki plan ili projekt koji nije izravno povezan s upravljanjem područjem ili potreban za njegovo upravljanje, ali bi na njega mogao imati značajan utjecaj, bilo pojedinačno bilo u kombinaciji s ostalim planovima ili projektima, predmet je ocjene prihvatljivosti utjecaja koje bi mogao imati na ta područje, s obzirom na ciljeve očuvanja područja.“

Istim stavkom člana 6 propisano je da „...nadležna tijela državne vlasti odobravaju plan ili projekt tek nakon što se uvjere da on neće negativno utjecati na cjelovitost dotičnog područja te, ako je to potrebno, nakon dobivanja mišljenja od šire javnosti“. Šira javnost, u smislu ove odredbe, nikako ne može biti predstavljena javnim organom, odnosno organom državne uprave, pa niti općinskim vijećem ili županijskim tijelom, već građani naseljeni u zoni uticaja.

Temeljem odredbi Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21.05.1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore, Republika Hrvatska je dužna putem Ministarstva za okoliš i zaštitu prirode, a ispred koga je delegirana Ms Ivana Jelenić (Ministry of Environment and Nature Protection; Head of Sector for

Biodiversity and International Cooperation in Nature Protection; Nature Protection Directorate, Ul. Republike Austrije 14; HR-100000 Zagreb; Tel.: +385 1 4866 122; Fax: +385 1 4866 100) **utvrditi da li se predmetnim projektima utiče na zaštićene zone u okviru mreže Natura 2000 i da li su ispoštovane odredbe o zaštiti okoliša i pravima građana u dosadašnjoj proceduri .**

S tim u vezi zaštita područja u okviru mreže Natura 2000 ne odnosi se samo na mjere i aktivnosti unutar zaštićene zone, već i na planove i projekte koji nisu izravno povezani, ali mogu imati značajan utjecaj na ove zone.

Lokalitet Čerkezovac je udaljen na oko 850 m od najbliže zaštićene zone u okviru mreže Natura 2000, sa gradijentom pada terena ka zaštićenoj zoni na lijevoj obali rijeke Une, te po ovom osnovu **u cjelosti podpada pod odredbe zaštite područja u okviru mreže Natura 2000.**

Predlagači su samo izveli konstataciju da se lokalitet ne nalazi u zaštićenoj mreži Natura 2000, a da pri tome nisu utvrdili udaljenost niti moguće uticaje na zaštićene vrijednosti u okviru ove mreže. _____14

Geološke i hidrološke značajke, vode i poplave

***Primjedba: Geološki i hidrološki uvjeti su nepovoljni za izgradnju odlagališta
RAO***

Prema sadržaju poglavlja 2.1.5.5. vidi se da Trgovska gora pripada strukturama Unutrašnjih Dinarida izgrađenih od „karbonatno klastičnih formacija pasivnog kontinentalnog ruba“ i „Dinaridsko-ofiolitne zone“. Trgovsku goru grade uglavnom klastične naslage paleozoika raspona donji devon - karbon, zastupljene pretežito šejlovima (glineni škriljci), silitima, pješčenjacima, rjeđe konglomeratima, vapnencima i dolomitima.

Područje Trgovske gore i mikro-lokacije Čerkezovac pripada grupiranom vodnom tijelu podzemne vode Una (Donji tok Une). Obnovljive zalihe, odnosno prosječni godišnji dotok podzemne vode je $54 \times 106 \text{ m}^3/\text{god}$. Za ovo vodno tijelo količinsko stanje je ocijenjeno kao dobro, a kemijsko stanje vjerojatno dobro (nema podataka) na temelju razmjerno malog opterećenja i vrlo niske ranjivosti vodonosnika.

Za tijelo podzemne vode Una, kemijsko stanje u 2013. godini ocijenjeno je kao dobro.

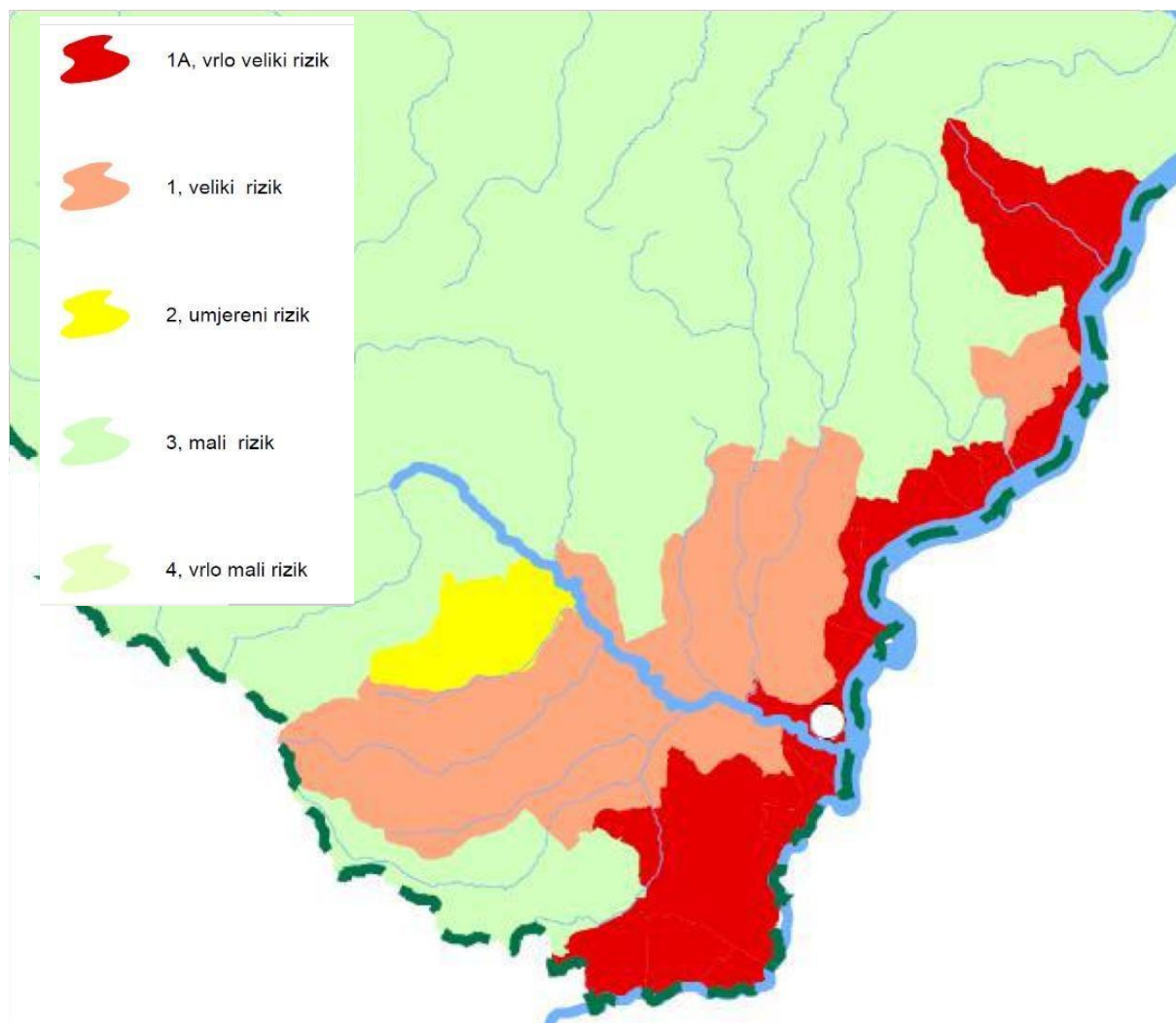
Južni dio lokacije odvodnjava se također lokalnim potočnim dolinama, istočno i zapadno od glavnog grebena, u Crni potok koji je lijevi pritok rijeke Une.

U Studiji se ističe tekstu da su predmetni teren Trgovske Gore, građeni od sedimenata paleozojske, odnosno carbon – devonske starosti. Izgrađeni su od litoloških članova škriljaca, pješčara, silita, konglomerata podređeno, zatim krečnjaka i dolomita.

Potpuno je nejasno koji su članovi direktno u građi mikrolokaliteta?

Također, navode se određene hidrogeološke funkcije u pogledu vodo(ne)propusnosti. Potpuno je nejasno kolika je dezintegracija karbonatnih sedimenata krečnjaka i dolomita i kako to utiče kroz teksturni i strukturni odnos na kavernožno-pukotinsku poroznost, koji autori teksta navode. Poseban

osvrt treba dati na položaj horstne tekture same lokacije trgovske Gore.

15

Ilustracija 7: Označene plavne zone u reonu Čerkezovac

Važan odnos i pložaj je aluvijalni materijal rijeke Save, zatim superpozicijski pravac ulijevanja rijeke Une, zbog parametara o intergranularnom vodonosniku-akviferu oko zone Dvora, odnosno Matijevića. Kapacitet vodoopskrbnih objekata je cca $Q = 8,0 \text{ l/s}$ i kako se intergranularnom-međuzrnskom poroznošću može kontaminirati isti nekoherentni materijal sliva rijeke Une.

Posebno je nužno imati u vidu da je čitav pozicijski dio aluviona i Urbanog dijela Dvora i Matijevića vrlo opasan po pitanju plavljenja u maksimalnom hidrološkom piku.

Litološki članovi šljunka i pijeska, koji grade fluvijalne tvorevine su vrlo nepovoljni i nestabilni po pitanju sprečavanja transporta kontaminanata sa kvalitativnog i kvantitativnog nivoa.

Dio Trgovske Gore izgrađen od karbonatnih naslaga trijasko starosti, od krečnjaka i dolomita, konglomerata i pješčara, predstavljaju pukotinsko-kavernoznu sredinu i navodi su u izvještaju sa vodozahvatnim objektima kapaciteta $Q = 8,0 \text{ l/s}$

Jako heterogeni litološki i strukturno-tektonski uslovi su limitirajući za izbor lokaliteta objekta i u konkretnim uvjetima moraju biti detaljno istraženi i ispitani.

Evidentno je da su u području Čerkezovac locirani kvalitetni podzemni akviferi i površinski tokovi vode koji mogu biti ugroženi skladištenjem RAO.

U tabeli 3.1.2. obrađene su poplave na području lokacije Čerkezovac, gdje se na osnovu ranijih manifestacija i činjenice da je lokalitet neposredno uz površinske tokove vode, može izvesti zaključak povećanog rizika od plavljenja.

Na prethodnoj ilustraciji (izvor: <http://korp.voda.hr/>) vidi se da je većina lokaliteta locirana u području velikog i vrlo velikog rizika od poplava.

U poglavlju 2.1.5.3 „Hidrološke značajke“ autori ističu posebno važne hidrološke značajke:

- Oko 80% općine Dvor zauzimaju naslage paleozoika, trijasa, jure i tercijara koje je „**značajno područje za korištenje vode za piće ljudi i životinja u specijalnim uvjetima**“ (str.86).
- Hidrogeološka cjelina karbonatne naslage trijasa kao „**perspektivno područje za korištenje kvalitetnih podzemnih voda**“ sa „**nekoliko izvora kapaciteta i do 8 l/s**“ (str.86).
- Hidrogeološka cjelina kvartarne naslage rijeke Une nizvodno od Matijevića sa crpilištem za potrebe Dvora sa kapacitetom od 7,7 l/s. Ističe se da je ovo „**Vrlo značajan izvor podzemne vode**“ koji se „**u kratkom vremenu može onesposobiti za vodoopskrbu**“.

Sa prosječnim oborinama od 870 mm i maksimalnom količinom od 1086,9 mm, maksimalnom _____16 visinom snijega od 78 cm i sa 86,4% dana sa izraženim vjetrom može se konstatovati da se lokalitet Čerkezovac nalazi u području iz koga su mogući intenzivni pravci distribucije kontaminata.

Od istražnih radnji navode se samo geoelektrična sondiranja, nameće se pitanje je koliko su vjerodostojna, s obzirom da se koriste uglavnom za istraživanje podzemnih voda. Smatramo da je u ovome slučaju potrebno koristiti refrakcionu geofizičku metodu koja bi dala podatke o dezintegriranosti predmetnog terena. Primjenjena geoelektrična metoda može služiti samo kao kontrolna metoda jer ne daje adekvatne parametre ispucalosti stijenske mase.

U pogledu litologije navode se različiti tipovi sedimentih i u manjoj mjeri metamorfnih stijena. Na osnovu raspoloživih podataka nigdje se nije moglo utvrditi prostorno /površinsko/ rasprostranjenje pomenutih litoloških članova, a što je još bitnije, nigdje nema podataka o njihovom vertikalnom razviću.

Uvidom u geološku kartu lista Bosanski Novi (R – 1 : 100 000), prostorna orijentacija slojeva ukazuje na mikrotektonske deformacije koje bi u značajnom obimu mogle uticati na homogenost/nehomogenost litoloških članova.

Tektonski uslovi ukazuju na postojanje pretpostavljenog rasjeda pružanja skoro zapad-istok. Trasa rasjeda je oko 450 m južno od vojnog objekta Čerkezovac. Na geološkoj karti vidljivo je postojanje nekoliko napuštenih rudarskih radova kojima su se eksploatisali Fe, Pb, Cu, kao i pojave barita. Nigdje se u tekstu ne pominju isti i nema informacija da li su podaci „rudarenja“ korišteni u izradi Studije?

Predlagač Studije je za postupak procjene i donošenje strateški važne odluke angažirao pravne subjekte u privatnoj svojini po nejasnoj proceduri i pored činjenice da je bilo moguće uključiti naučno i stručno relevantne institucije i pojedince. U Republici Hrvatskoj nalaze se dvije renomirane naučnoistraživačke institucije u oblasti geologije:

- Hrvatski geološki institut (<http://www.hgi-cgs.hr/>) i
- Rudarsko-geološko-naftni fakultet Zagreb (<http://www.rgn.hr/hr/>) .

Indikativno je da predlagač Studije nije konsultirao ove institucije, niti u toku izrade zadatka i sadržaja studije, niti u postupku revizije. Ove dvije institucije raspolažu znatno obimnijim i kvalitetnijim podacima o samom lokalitetu i metodologiji kojom se provode ovakva istraživanja.

Nužno je da ove institucije daju svoj stav o metodologiji i izvedenim zaključcima, jer se radi o pitanju od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku.

Seizmički utjecaj

Primjedba: Pogrešno je interpretirana seizmička opasnost i nije analiziran utjecaj potresa na sigurnost odlaganja RAO

Na stranici 102 Studije stoji:

„Područje Trgovske gore i lokacije Čerkezovac nalazi se u prostoru bez značajne autohtone seizmičke aktivnosti, gdje se mogući utjecaji očekuju iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja. Potresi iz regionalnih i lokalnih epicentralnih područja na lokaciji Čerkezovac imali su pretežito intenzitet potresa do VIo MCS, dok su samo tri potresa imala veće vrijednosti _____17 intenziteta (VIo-VIIo MCS). Proračunati makrosizmički intenzitet potresa za srednje tlo i osnovnu stijenu za povratno razdoblje od 10.000 godina za područje lokacije Čerkezovac ne prelazi VIIIo MCS.“

Level of Earthquake	Instrumental	Detected only by seismographs
I	Instrumental	Detected only by seismographs
II	Feeble	Noticed only by sensitive people.
III	Slight	Resembling vibrations caused by heavy traffic
IV	Moderate	Felt by people walking; rocking of free standing objects
V	Rather strong	Sleepers awakened and bells ring
VI	Strong	Trees sway, some damage from overturning and falling objects.
VII	Very strong	General alarm, cracking of walls
VIII	Destructive	Chimneys fall and there is some damage to buildings
IX	Ruinous	Ground begins to crack, houses begin to collapse and pipes reak.
X	Disastrous	Ground badly cracked and many buildings are destroyed. There are some landslides
XI	Very Disastrous	Few buildings remain standing; bridges and railways destroyed. water, gas, electricity and telephones out of action
XII	Catastrophic	Total destruction; objects are thrown into the air, much heaving, shaking and distortion of the ground.

Ilustracija 8: Merkalijeva skala potresa sa očekivanim efektima

Pogleda li se Merkalijeva skala potresa na prethodnoj slici vidjet ćemo da intenzitet potresa od „VIII“ koliko navode autori se opisuje kao „destructive“ (destruktivan) sa efektima kao što su rušenje dimnjaka i oštećenja objekata.

Nužno je imati u vidu da se za izgradnju deponije RAO moraju uzeti u obzir najnepovoljnije očekivane okolnosti, a ne prosječne. Na oko 70 km od Trgovske gore prije manje od pet decenija desio se razoran zemljotres jačine 8 stepeni po Merkalijevoj skali koji je izazvao rušenje velikog broja objekata u gradu i osjetio se na velikoj udaljenosti. Nikako se intenzitet od VIII stepeni Merkalijske ne može smatrati kao situacija u kojoj nema značajnije seizmičke aktivnosti, pa bez obzira da li je ona autohtona ili

posljedica potresa izvan zone. Autori su konstatacijom da nema veće „autohtone seizmičke aktivnosti“ praktično isključili utjecaj potresa izvan zone i nedopustivo potcijenili potrese intenziteta VIII po Merkalijevoj skali, koji mogu biti veoma destruktivni.

Zemljotres u Banjaluci 27.10.1969. je bio potres jačine 8 stepeni po Merkalijevoj, ili 6 stepeni po Rihterovoj skali. Počeo je neuobičajeno jakim „prethodnim udarom“, u noći 26. oktobra u 2:55 časova; podrhtavanje tla se nastavilo do 8:53. Zemljotres se zbio u 16:35. Hipocentar je bio 20 kilometara ispod grada. **Zemljotres je 1969. devastirao grad.** Poginulo je 15 Banjalučana, a 1.117 ljudi su bili teže i lakše ozlijeđeni. Materijalna šteta je bila ogromna. Potpuno je uništeno 86.000 stanova ili 3,7 x 10⁶ metara kvadratnih stambene površine. Velika oštećenja nanesena su školskim (266), kulturnim (146), zdravstvenim (133), društvenim i objektima javne uprave administracije (152). Privreda je pretrpila značajne gubitke. Sva preduzeća su naredni period radila sa značajno smanjenim kapacitetima, a neka su potuno prestala sa proizvodnjom.

Udaljenost lokaliteta Trgovska gora od epicentra u Banja Luci je 73 km.

Nedavno je registriran potres upravo u području općine Dvor, a o čemu se podaci mogu pronaći i na internetu.

Citat⁶: 18

„Seizmološke stanice Republičkog hidrometeorološkog zavoda locirale su jutros na području Dvora u Hrvatskoj zemljotres sa magnitudom četiri jedinice Rihtera i intenzitetom u epicentru od pet do šest stepeni Merkalijeve skale. Zemljotres se osjetio na teritoriji Hrvatske i u sjeverozapadnom dijelu BiH, saopšteno je iz Centra za obavješćavanje u Novom Gradu.

Zemljotres, koji se dogodio u 6.43 časova, osjetili su jutros i građani Novog Grada, a za sada nema podataka da li je bilo oštećenja objekata. Zemljotres ovog intenziteta može izazvati oštećenja na starim i slabije građenim objektima u epicentralnoj zoni.“ (02.10.2014. godine)

Citat⁷:

„Potres magnitude 3.9 po Richteru pogodio je jutros u 6.43 sata područje Zrinske gore. Kako javlja Seizmološka služba PMF-a, podrhtavanje tla osjetilo se i u Zagrebu.“ (02.10.2014. godine)

Iz navedenog se može izvesti zaključak da je Studija neprihvatljiva jer je krivo interpretirana skala potresa po Mercalli-ju i nije adekvatno tretiran utjecaj potresa.

Šumski požari

Primjedba: Požarna opasnost nije analizirana u Studiji, kao ni mogućnost gašenja antropogenih ili prirodnih požara, te uticaj zaostalih mina i neeksplodiranih ubojnih sredstava na požarnu opasnost

⁶ <http://istinито.com/index.php/bih/drustvo/item/26590-zemljotres-u-hrvatskoj-osjetili-i-u-bih.html>

⁷ <http://www.vecernji.hr/hrvatska/potres-zatresao-zrinsku-goru-osjetio-se-i-u-zagrebu-964646>

U Studiji nije data analiza mogućeg utjecaja šumskih požara izazvanih prirodno ili vještački. Imajući u vidu činjenicu da se lokalitet Čerkezovac nalazi u gustoj šumi, nužno je temeljito i cjelovito analizirati mogući utjecaj požarnih opasnosti i mogućnosti kontrole i gašenja požara oko skladišta RAO.

Sa aspekta upravljanja rizicima usljed prirodnih i antropogenih požara ova lokacija je krajnje nepovoljna, jer ne posjeduje nikakvu infrastrukturu za gašenje i kontrolu, a komunikacijski je udaljena od centara koji mogu pravovremeno reagirati u slučaju požara.

U poglavlju 2.1.5.4 dati su klimatski uvjeti na meteorološkoj postaji Sisak, iz čega se može izvesti zaključak da **predlagači nemaju relevantne klimatske podatke i području Trgovske gore**, a posebno treba imati u vidu na nužnost ispitivanja ruže vjetrova na mjestu izgradnje odlagališta, varijacija temperatura, atmosferskih padavina i drugo.

U podacima datim za mjernu stanicu Sisak ističe se za temperaturu da je „najviša izmjerena u srpnju i iznosila je 38.4°C“ (strana 99 Studije).

Dalje se na istoj stranici konstatira „**Utvrđen je statistički signifikantan porast temperature zraka na**

19

području čitave Hrvatske u razdoblju od 1961. do 2010. godine, pri čemu je porast veći u _____kontinentalnom dijelu nego u obalnom području i dalmatinskom zaleđu“. U ovom periodu došlo je do porasta prosječne temperature za cijelih 1,6°C.

Imajući u vidu duge sušne intervale u toku ljeta i dalji očekivani porast prosječnih i maksimalnih temperatura, predlagač je morao izvršiti analizu požarne opasnosti i sa aspekta antropogenih i prirodnih požara.

U skladu sa odredbama Euroatom direktiva za ovakve slučajeve nužno je razmotriti i mogućnosti upravljanja požarnim rizicima, a u prvom redu postojanje resursa i infrastrukture za kontrolu požarne opasnosti.

Najmanje 9 minskih polja je locirano u šumskom pojasu oko lokaliteta Čerkezovac. U slučaju pojave šumskih požara ovi tereni su nepristupačni, odnosno ne mogu se gasiti sa zemlje zbog opasnosti od neeksplozivnih ubojnih sredstava. Zbog udaljenosti od Jadranskog Mora veoma je teško osigurati gašenje kanaderima u slučaju požara.

Zaostala minska polja

Primjedba: Minska polja kao prijetnja su zanemarena

U proteklom ratu na području Čerkezovac i u okolini vođena su borbena dejstva, a prema podacima Hrvatskog centra za razminiranje, u okruženju objekta nalazi se najmanje devet registriranih lokaliteta minskih polja sa zaostalim minama. Iako se na stranici 90 ovaj problem ističe kao nedostatak, u konačnom prijedlogu Čerkezovac je ostao kao najpovoljnija varijanta.

Zaostale mine predstavljaju immanentnu opasnost po sve aktivnosti koje se budu vodio u okruženju odlagališta RAO, te se stoga moraju temeljito obraditi u smislu čišćenja i osiguranja prostora od posljedica.

Utjecaj na opstanak stanovništva

Primjedba: Strategija nije uzela u obzir ekonomsku situaciju u potencijalno zahvaćenom području i kakve bi posljedice po ekonomiju imalo deponovanje RAO, kao ni moguće alternative za opstanak stanovništva

U širem reonu oko Trgovske gore i dalje nizvodno rijekom Unom prema Kostajnici, primaran resurs za zapošljavanje stanovništva i ekonomski razvoj regije leži u proizvodnji zdrave hrane i razvoju turizma. Jedan od razloga izostanka razvoja industrije su upravo prirodne vrijednosti koje su se nastojale zaštititi u ranijem periodu.

Eventualnom izgradnjom odlagališta RAO potpuno će se eliminisati mogućnost daljeg razvoja poljoprivredne proizvodnje i turizma, te stanovništvo osuditi na ekonomsko propadanje i iseljavanje. Podrška koju bi lokalne zajednice dobile u svojim budžetima kao kompenzacija nikako ne može biti

adekvatna trajnim posljedicama skladištenja RAO čak i u slučajevima kada ne bi došlo do incidentnih situacija sa curenjem radioaktivnosti.

20

Zaključak

Zaključak: Predložena Studija se treba odbaciti zbog činjenica navedenih u analizi

Predložena studija treba biti odbačena iz razloga:

1. Kršenje odredbi međunarodnog prava
 - a. Studija nije izrađena u skladu sa zakonom i njom se krši niz odredbi međunarodnog prava utemeljenih u Euroatom direktivama, Arhuškoj konvenciji o učešću javnosti i ESPOO konvenciji o sprečavanju štetnih prekograničnih utjecaja.
 - b. Studija ne obrađuje nikako ili samo površno dotiče niz utjecaja koji mogu dovesti do curenja radioaktivnih materija, kao što su utjecaji šumskih požara i zemljotresi.
 - c. Studijom se ugrožavaju zone zaštićene u okviru Europske mreže Natura 2000 u pojasu lijeve obale rijeke Une i doline od naselja Trgovi ka Dvoru.

2. Kršenje propisa Republike Hrvatske

- a. Javna rasprava nije sazvana u skladu sa zakonom i uredbama Vlade Republike Hrvatske, a u smislu poštivanja rokova za sazivanje javne rasprave i isticanje prigovora. Prekršene su odredbe člana 67. stav 2 Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine RH 80/13, 153/13 i 78/15), te člana 15 stav 1 Uredbe o strateškoj procjeni _____ 21 uticaja plana i programa na okoliš (Narodne novine RH 64/08) i članova 16 i 17 _____ Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine 64/08).
- b. Prekršen članak 6 Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš Vlade RH utvrđena je obaveza analize uticaja na ekološku mrežu, a što se primjenjuje u odnosu na mrežu NATURA 2000.
- c. Predlagač nije analizirao utjecaj na zaštićenu mrežu Natura 2000 pozivajući se na odluku Ministarstva zaštite okoliša i prirode od 3. ožujka 2015. godine. Ovom odlukom ne može se isključiti obaveza analize utjecaja na zaštićenu mrežu Natura 2000, a posebno jer se skladište nalazi na udaljenosti od 850 m od granica zaštićene zone. U Studiji nije priložena niti odluka Ministarstva, koja je takođe nezakonita u smislu obaveza RH prema očuvanju biodiverziteta u zaštićenim zonama mreže Natura 2000.
- d. Naslov i sadržaj studije nisu u skladu sa Uredbom Vlade RH o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš.
- e. Instituti „naručilj“ i „ovlaštenik“ nisu u skladu sa Uredbom Vlade RH

3. Kršenje ljudskih prava lokalnog stanovništva i zanemarivanje prava pripadnika lokalnih zajednica

- a. I pored jasnog protivljenja lokalnih zajednica, predlagač nastavlja dalji postupak sa nastojanjem da stavove Općinskog vijeća Dvor tumači kao stavove lokalne zajednice, a što je u suprotnosti sa Arhuškom konvencijom i Uredbom Vlade RH o informiranju i sudjelovanju javnosti.
- b. Javnost nije imala priliku učestovati u procesu odlučivanja, a posebno u procesu definiranja sadržaja predmetne Studije, a što je predlagač imao obavezu osigurati.

4. Predloženim rješenjem izgradnje odlagališta RAO na lokalitetu Čerkezovac u reonu Trgovske gore čini se protivpravni prekogranični utjecaj na susjednu državu Bosnu i Hercegovinu.

- a. Osim što se u studiji susjedna BiH naziva pogrešnim imenom („Republika“), evidentno je da je potpuno izostavljena analiza utjecaja na teritorij BiH. U okviru analize „radijusa utjecaja“ na udaljenosti od 5 km od zone odlaganja predlagač uopće nije uzeo u obzir stanovništvo na teritoriji BiH (ilustracija 1).
- b. U zvaničnim kontaktima predstavnika RH i BiH ističe se neprihvatljivost izgradnje odlagališta RAO, a skupštine Republike Srpske i Federacije BiH usvojile su istovjetnu Rezoluciju o protivljenju (u prilogu). Eventualni dalji nastavak procesa izgradnje dovest će do narušavanja dobrosusjedskih odnosa dvije zemlje i pokretanja međunarodne arbitraže zbog kršenja odredbi kojim se propisuju uvjeti za odlaganje RAO, te odredbi Arhuške i ESPOO konvencije. Osim višegodišnjih procesa koji će uslijediti, evidentno je očekivanje da će RH izgubiti ove sporove i zbog toga trpiti materijalne i druge posljedice.

5. Ugrožavanje zaštićenih područja

- a. Predloženi lokalitet nalazi se na samo 850 m od zaštićenog područja u okviru mreže „Natura 2000“. Predlagač se poziva na saglasnost koju je dobio od Ministarstva zaštite okoliša i prirode. Saglasnost Ministarstva, čak i ako je data u formi koja se navodi, je

upravni akt koji nema pravni značaj ukoliko nije utemeljen na cjelovitim analizama utjecaja. Aproximativno davanje saglasnosti je protivno odredbama europskog i hrvatskog zakonodavstva kojim se štite zaštićena područja i ugrožene vrste.

- b. Park prirode i rijeka Una predstavljaju danas jedan od najvažnijih i najbolje očuvanih prostora u široj regiji. Izgradnjom odlagališta RAO na 950 m od rijeke Une i u

22 neposrednoj blizini ušća rijeke Sane u Unu degradirao bi se cio prostor. _____

6. Studija obiluje tehničkim propustima, krivo izvedenim zaključcima i aproksimativno utvrđenim činjenicama

- a. Geološke i hidrološke značajke, te opasnost od poplava ukazuju na veoma loše osobine geološkog masiva za skladištenje RAO, te prisustvo površinskih i podzemnih vodenih tokova koji mogu ugroziti područje i biti nosiocima brze distribucije kontaminata. Ističući značaj vodnih resursa, predlagači nisu izvukli logičan zaključak da je teren prirodno nepovoljan za skladištenje RAO.
- b. Seizmički utjecaj je zanemaren i potpuno pogrešno interpretiran. Predlagač konstatuje da se može očekivati i VIII stepen potresa Merkalijeve skale. Imajući u vidu da se radi o veoma ozbiljnom potresu intenziteta kakav je bio potres koji je srušio grad Banja Luka 1969. godine, može se izvesti zaključak da su seizmički uvjeti nepovoljni.

Lokalitet Čerkezovac je oko 70 km udaljen od Banjaluke, a potresi su učestali.

- c. Studija ne pravi jasnu razliku između skladištenja i odlaganja RAO, a posebno ne precizira dodatne mjere koje se odnose na trajno odlaganje i ztahtjeve koji su znatno strožiji u odnosu na skladištenje.
- d. Konstatacijom da se RAO NE Krško stvara „pretežito nisko radioaktivni otpad“ i da je „ukupna aktivnost ovog otpada na razini institucionalnog otpada i iskorištenih izvora u RH“ opasnost od otpada nuklearne elektrane se poistovjećuje sa institucionalnim otpadom i u studiji propušta analizirati niz obavezujućih utjecaja za odlaganje radioaktivnog otpada.
- e. Zanemarena je opasnost od šumskih požara prirodnog ili antropogenog porijekla.

Predlagači ne analiziraju moguće posljedice požara, bilo da je izazvan prirodno ili podmetnut. Zanemaruju činjenicu da je predloženi lokalitet unutar velikog šumskog pojasa koji je sklon upalama, kao i činjenicu da su sušni periodi i visoke temperature proteklih godina potencijalni uzročni požara. U skladu sa odredbama Euroatom direktiva predlagač je u obavezi analizirati mogućnost nastanka požara, procijeniti vjerovatnoću i posljedice, te mjere upravljanja požarnom opasnošću. U području oko kasarne Čerkezovac nema infrastrukture ili resursa kojim bi se mogao kontrolirati ovaj hazarda, a s obzirom na poziciju može se smatrati jednom od najnepovoljnijih lokacija sa aspekta požarne opasnosti.

Kao posebno značajan faktor moraju se uzeti u obzir i minska polja oko lokaliteta Čerkezovac kojim se ograničava pristup i mogućnost gašenja požara sa zemlje.

- f. Utjecaj zaostalih minskih polja nije analiziran, kao ni mjere za osiguranje od posljedica mina.

7. Zanemaren je utjecaj izgradnje odlagališta RAO na dalje perspektive opstanka stanovništva i razvoja područja.

- a. Nije analizirana socijalna slika stanovništva u području ugroženom izgradnjom odlagališta RAO. Zanemarena je činjenica da se izgradnjom ovakvog objekta potpuno isključuje mogućnost uzgoja zdrave hrane i razvoja turizma, pa čak i ako ne dođe do oštećenja objekta i curenja radio aktivnosti.

- b. Uopće nije uzet u obzir utjecaj odlagališta na stanovništvo u susjednoj BiH, iako se najveći dio površine u radijusu od 5 km nalazi upravo na području BiH.

Reference

Međunarodni okvir

1. Direktiva 2011/70/Euratom o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno gospodarenje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom
2. Direktiva 2013/59/Euratom o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potječu od izloženosti ionizirajućem zračenju
3. Aarhuška konvencija Ujedinjenih nacija o pristupu, informisanju, učešću javnosti u donošenju odluka i pristup pravdi u oblasti okoliša (The United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters), Aarhus Danska, 1988. godine
4. ESPOO Konvencija –Konvencija o procjeni uticaja na životnu sredinu preko državnih granica
5. EU: EIA Direktiva (procjena uticaja na životnu okolinu)
6. EU IPPC direktiva (1996) i IE direktiva (Industrijske emisije) (2010)
7. Direktiva o habitatima
(http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm)
8. Direktiva 2003/4/EZ o pristupu javnosti informacijama o okolišu i kojom se ukida direktiva vijeća 90/313/EEZ
(<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0004:EN:NOT>)
9. Direktiva 2003/35/EZ kojom je osigurano sudjelovanje javnosti kod izrade određenih planova i programa koji se odnose na okoliš te se njom izmjenjuju i dopunjuju odredbe o sudjelovanju javnosti i pristupu pravosuđu u direktivama vijeća: 85/337/EEZ i 96/61/EZ
(<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0035:EN:NOT>)
10. Direktiva 2001/42/EZ o procjeni određenih planova i programa koji se odnose na okoliš
(<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0042:EN:NOT>)
11. Direktiva 2000/60/EZ kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u području vodne politike
(<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0060:EN:NOT>)

Hrvatska

1. Zakon o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (NN br. 141/13, 39/15)
2. Zakon o potvrđivanju Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (NN MU br.01/07)
3. Zakon o zaštiti okoliša (NN br.110/07)

4. Zakon o pravu na pristup informacijama (NN br. 172/03)
5. Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN br. 64/08)
6. Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN br . 64/08)
7. Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN br. 64/08)

Prilozi

25

Prilog 2: Zaključci Zastupničkog/Predstavničkog doma Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine od 30.06.2015.

Broj: 01-50-1-15-14/15

Veza: 01,02-50-19-577-6/15

Sarajevo, 30. 6. 2015.

03-07-1415
Šefik

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA
BOŠNE I HERCEGOVINE

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA
BOŠNE I HERCEGOVINE

DRŽAVNA REGULATORNA AGENCIJA
ZA RADIJACIJSKU I NUKLEARNU SIGURNOST
BOŠNE I HERCEGOVINE

Predmet: Zaključci Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, *dostavlja se*

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 14. sjednici, održanoj 30. 6. 2015., nije prihvatio prijedlog da se Informacija Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH o sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i sigurnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada na Trgovskoj gori primi k znanju.

U prilogu vam, radi realiziranja, dostavljam zaključke Predstavničkog doma usvojene povodom rasprave o Informaciji.

Prilog: Zaključci Predstavničkog doma, broj: 01-50-1-15-14/15, od 30.6.2015.

S poštovanjem,

PREDŠJEDAVALAČI
PREDSTAVNIČKOG DOMA

Šefik Džaferović

Šefik Džaferović

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

Co: Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara BiH

Broj: 01-50-1-15-14/15

Sarajevo, 30. 6. 2015.

Na osnovu čl. 85., 86. i 169. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», br. 79/14), povodom rasprave o Informaciji Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH o sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i sigurnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada na Trgovskoj gori, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je na 14. sjednici, održanoj 30. 6. 2015. godine, usvojio sljedeće

ZAKLJUČKE

1. a) Kako bi se spriječile moguće komplikacije na međunarodnom nivou, neophodno je da Bosna i Hercegovina odmah pristupi ratifikaciji Protokola SEA uz Konvenciju iz Espoa, te po ubrzanj proceduri završi proces;
- b) Za ovu aktivnost zadužuje se Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH.
2. a) Potrebno je formirati radnu grupu za praćenje stanja i aktivnosti u vezi s mogućom izgradnjom odlagališta nuklearnog otpada na lokaciji Trgovska gora, općina Dvor;
- b) Članovi radne grupe treba da budu predstavnici: Parlamentarne skupštine BiH, Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH, Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, relevantnih entitetskih ministarstava i lokalnih zajednica;
- c) Predsjedavajući radne grupe treba da bude fokal point (ključna osoba) za Konvenciju iz Espoa;
- d) Radnu grupu treba da formira Vijeće ministara BiH.
3. Potrebno je uputiti dopis Republici Hrvatskoj, s prijedlogom za formiranje međudržavne komisije za praćenje stanja i aktivnosti u vezi s mogućom izgradnjom odlagališta nuklearnog otpada na lokaciji Trgovska gora, općina Dvor.
4. Zadužuje se Vijeće ministara BiH da hitno obavijesti Vladu Republike Hrvatske da je tačka 5. Zbrinjavanje radioaktivnog otpada Nacionalnog programa provođenja Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i iskorištenog nuklearnog goriva koju je objavio Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost u Informaciji o provođenju postupaka određivanja sadržaja strateške studije za Nacionalni program provođenja Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i iskorištenog nuklearnog goriva KLASA: 542-02/15-43/5, URBROJ: 542-01-15-3, od 2. juna 2015., ponovo uznemirila javnost općina sjeverozapadnog dijela Bosne i Hercegovine: Novog Grada, Bosanske Krupe, Bužima, Kostajnice, Cazina, Velike Kladuše, te da su predstavnici navedenih lokalnih

zajednica izrazili žestoko protivljenje da se u vojnim objektima na lokaciji Čerkezovac smjesti Centar za zbrinjavanje radioaktivnog otpada.

Uvažavajući zabrinutost lokalnih zajednica da navedena lokacija odlagališta radioaktivnog otpada može bitno uticati na zdravlje i život stanovnika, zrak, tlo, vode i prirodni okoliš područja u Bosni i Hercegovini koja su u neposrednoj blizini navedene lokacije, u predmetnoj obavijesti, Vijeće ministara BiH pozvat će Vladu Republike Hrvatske da se u što skorije vrijeme u otvorenim bilateralnim razgovorima rasprave sve činjenice koje bitno utiču na ocjenjivanje pogodnosti lokacije u kontekstu prekograničnog negativnog uticaja.

5. Vijeće ministara BiH ima obavezu da pravovremeno informira Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH o realizaciji ovog zaključka.
5. Zadužuju se Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH (u daljnjem tekstu: ministarstva) i Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH (u daljnjem tekstu: Agencija) da se, u skladu sa svojim nadležnostima, na osnovu međunarodnih sporazuma, konvencija i direktiva (Konvencija o procjeni uticaja na okoliš preko državnih granica – Konvencija iz Espoa, Konvencija o dostupnosti informacija, učešću javnosti u odlučivanju i dostupnosti pravosuđa u pitanjima koja se tiču okoliša - Arhuška konvencija i Zajednička konvencija o sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i sigurnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada), hitno uključe u postupak određivanja sadržaja strateške studije za Nacionalni program provođenja Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i iskorištenog nuklearnog goriva koji je započeo Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost Republike Hrvatske 2. juna 2015., te da na osnovu stručnih analiza i pravno obrazloženih činjenica ukažu da za Bosnu i Hercegovinu nisu prihvatljive lokacije Čerkezovac i Trgovska gora za smještaj Centra za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, kako je to određeno tačkom 5. Nacionalnog programa provođenja Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i iskorištenog nuklearnog goriva Republike Hrvatske.
7. Navedena ministarstva i Agencija imaju obavezu da pravovremeno informiraju Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH o predmetnom postupku, kao i o aktivnostima koje je potrebno provesti radi donošenja odluka ili izjašnjavanja u toku aktuelnih postupaka.

PREDSJEDAVAJUĆI
PREDSTAVNIČKOG DOMA

Seifik Džaferović

Broj: 01-50-1-15-18/15

Sarajevo, 7. 10. 2015.

Na osnovu čl. 85., 86. i 169. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», br. 79/14), povodom razmatranja Prijedloga zaključka o imenovanju predstavnika Parlamentarne skupštine BiH u Radnu grupu za praćenje stanja i aktivnosti u vezi s mogućom izgradnjom odlagališta nuklearnog otpada na lokaciji Trgovska gora, općina Dvor, predlaže: Zajednički kolegij oba doma Parlamentarne skupštine BiH, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je na 18. sjednici, održanoj 7. 10. 2015. godine, usvojio sljedeći

ZAKLJUČAK

Zadužuje se Vijeće ministara BiH da izradi primjedbe na Prijedlog nacionalnog programa za provođenje Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva Republike Hrvatske, kojim će se na osnovu stručnih analiza i utvrđenih činjenica osporiti mogućnost izgradnje odlagališta radioaktivnog otpada na području Trgovske gore, mikrolokacija Čerkezovac u Republici Hrvatskoj, te da će ih dostaviti Državnom zavodu za radiološku i nuklearnu sigurnost Republike Hrvatske do 24. 10. 2015.

Prilog 3: Rezolucija
Narodne skupštine
Republike Srpske,
Bosna i
Hercegovina

Резолуција о
противљењу
активностима
изградње
одлагалишта отпада
ниске и средње
радиоактивности у
општини Двор,
Република Хрватска

Трг БиХ 1, 71000 Сарајево / Трг БиХ 1, 71000 Сарајево, тел/тел. +387 (0)33 28 60 19, факс/фак. +387 (0)33 28 60 54

110/15 23.12.2015

На основу члана 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, чл. 182. и 184. Пословника Народне скупштине Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 31/11), Народна скупштина Републике Српске на Петнаестој посебној сједници, одржаној 23. децембра 2015. године, донијела је следећу

РЕЗОЛУЦИЈУ

РАДИОАКТИВНОСТИ У ОПШТИНИ ДВОР, РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Народна скупштина Републике Српске је упозната да је Хрватски сабор, на сједници одржаној 17. октобра 2014. године, донио Стратегију збрињавања радиоактивног отпада, искориштених извора и истрошеног нуклеарног горива („Народне новине“, број 125/14), којом је одређено да ће се, у складу са важећим прописима Републике Хрватске, донијети Национални програм, којим ће бити дефинисано збрињавање радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног горива, те да ће се одредити и тачна локација за изградњу објекта за одлагање и складиштење радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног горива.

Народна скупштина Републике Српске са забринутошћу констатује да је локација Трговска гора,

30

Општина Двор, предвиђена од Републике Хрватске за активности одлагања радиоактивног _____отпада, удаљена мање од 3 km од границе Хрватске са Босном и Херцеговином, односно од Општине Нови Град, те с обзиром на чињенице које произлазе из доступне документације и постојеће литературе, указује на следеће:

да се локација предвиђена за ове активности налази на средишњем дијелу масива Трговске горе, а то подручје је испресијецано водотоковима чије су подземне воде врло осјетљиве јер се лако и брзо могу загадити, те да водотокови представљају централно сливно подручје према ријеци Уни и општинама Нови Град, Крупа на Уни, Козарска Дубица и Костајница у Републици Српској, Босанска Крупа у Федерацији Босне и Херцеговине и Хрватска Костајница у Републици Хрватској. Друго сливно подручје одводи воде са ове локације према ријеци Купи, те општинама Босанска Крупа, Бужим, Велика Кладуша и сусједним хрватским општинама. Поток Жировац који протиче подручјем предвиђеним за одлагалиште радиоактивног и опасног отпада директно се улијева у ријеку Уну, чија се вода користи за пиће, наводњавање земљишта, купање и друге туристичке садржаје, а била би угрожена радиактивним и другим честицама опасним по живот и здравље људи;

да је подручје Трговске горе грађено од кречњака доломита са стрмим нагибима и унутрашњим пукотинама па су стијене водопрпусне, што додатно указује да ова локација није прихватљива за одлагање радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног горива;

да се подручје Трговске горе налази у 6. и 7. турској зони са јаким вертикалним и хоризонталним расједима, што указује на лоше сеизмолошке карактеристике овог подручја;

да је за збрињавање радиоактивног отпада планирано коришћење инфраструктурног војног објекта, и то на локацији Черкезовац;

да је наведена локација за одлагање радиоактивног отпада одабрана на основу чињеница да постоји мањи број становника у Општини Двор, услед миграције становништва у претходним ратним дешавањима;

да ефекти по здравље од изложености зрачењу могу бити детерминистички – који се јављају убрзо након излагања или стохастички – који се очитују неко вријеме, а најчешће много година након излагања. Детерминистички ефекти који узрокују акутне здравствене ефекте узроковане изложености високим нивоима радијације за посљедицу имају одумирање великог броја ћелија или губитак њихове способности да се регенеришу. Екстремне дозе зрачења цијелог тијела у кратком периоду могу изазвати бројна оштећења унутрашњих органа и ткива тијела које имају виталне функције, што би за посљедицу имало престанак функционисања и смрт, која може

услиједити за неколико дана или седмица. Стохастички ефекти доводе до модификовања ћелије које се могу, након дужег процеса, развити у ћелије карцинома. Ови ефекти се обично појављују много година након изложености. Вјероватноћа настанка карциноматозне промјене или генетска предиспозиција након излагања радијацији претпоставља се да су пропорционалног нивоа изложености и могу се пренијети на потомке тог лица.

Народна скупштина Републике Српске указује да до сада није забиљежен ниједан случај изградње одлагалишта радиоактивног отпада на граници са другом државом која нема изграђене нуклеарне објекте, те изражава забринутост што нису вршена теренска испитивања, већ је потенцијална локација одабрана само на основу постојећих литерарних података.

Имајући у виду чињенице наведене у т. 1. до 3. ове резолуције, Народна скупштина Републике Српске изражава противљење изградњи одлагалишта радиоактивног отпада на локацији Трговске горе и тражи од надлежних органа у Републици Хрватској предузимање активности ради обустављања од примјене усвојеног Просторног плана Општине Двор, Република Хрватска 31 и Стратегије збрињавања радиоактивног отпада, искориштених извора и истрошеног нуклеарног горива, у дијелу који се односи на локацију Трговска гора на којој је предвиђена изградња одлагалишта отпада ниске и средње радиоактивности.

Народна скупштина Републике Српске позива Парламентарну скупштину Босне и Херцеговине да предузме све активности на доношењу посебне резолуције на нивоу Босне и Херцеговине, којом ће се утврдити политика, као и смјернице за њено спровођење, ради обустављања активности изградње одлагалишта отпада ниске и средње радиоактивности у Општини Двор, Република Хрватска.

Народна скупштина Републике Српске позива надлежне органе у Републици Српској и Федерацији Босне и Херцеговине, као и Предсједништво Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине и Државну регулаторну агенцију за радијацијску и нуклеарну сигурност, да предузму све активности у оквирима својих надлежности, у циљу заштите интереса Републике Српске и Босне и Херцеговине, као и заштите безбједности и здравља својих грађана.

Број: 02/1-021-1672/15

По овлаштењу

Датум: 23. децембар 2015. године

Предсједника Народне скупштине др Ненад Стевандић

U Sisku, 10. travnja 2015.

OPĆINA DVOR
n/p načelnika gosp. Nikola Arbutina

Poštovani,

Povodom informacija o gradnji odlagališta za nisko i srednje radioaktivni otpad na Trgovskoj gori, lokalitetu podzemnog vojnog skladišta Čerkezovac, kako ste dobili dopis Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, nevladin sektor naše regije, brani ovakav stav:

Protivimo se bilo kakvoj izgradnji odlagališta na navedenoj lokaciji, jer smatramo da nisu napravljena nikakva istraživanja, te znamo da se do te lokacije došlo sistemom eliminacija na kontu nekih starih podataka iz šezdesetih godina.

Prije više od deset godina, peticijom s potpisima više od 16 000 stanovnika naše regije, jasno smo pokazali volju naroda, te sudjelovali na raznim sastancima ove tematike u Hrvatskom saboru. Još tada je bilo govora da je ta priča završena. Smeta nas što se ne poštuje volja stanovništva regije.

Budući da smo dio Europske zajednice, te sad podliježemo i strogim europskim regulativama, zahtijevamo da struka dokaže da je ova potencijalna lokacija stručno odabrana, a ne na osnovu nekih zastarjelih dokumenata. Također želimo na uvid Studije o utjecaju na okoliš, ali i Studije na psihološki utjecaj stanovništva na ovaj kraj saznanjem da se ovdje skladišti radioaktivni otpad. Javnost mora znati sve detalje, ali se mora poštovati i volja stanovništva.

Napominjemo da se radi o lokaciji na neposrednoj državnoj granici s Bosnom i Hercegovinom, te zahtijevamo da se i njih upozna sa situacijom.

Budući da smo ekološki osviješteni, te smo upoznati sa situacijom nakon nuklearne katastrofe u Fukushima, smatramo da nuklearni otpad nikome nije donio dobro. Stoga je licemjerno ucjenjivati stanovništvo općine Dvor rentom od 8 mil. kuna. Zdravlje nema cijene!

Na kraju upozoravamo, te skrećemo pažnju na taj kraj koji je bogat šumama, rijekama, potocima, divljači, ali i potrošenom cestovnom infrastrukturom koja ne može podnijeti kamione. Ovo nije samo pitanje stanovnika Općine Dvor, nego i šire regije!

Stoga, načelnice, u želji da donesete ispravnu odluku i založite se za prava svog stanovništva regije, apeliramo da sagledate detaljnije u budućnost jer će Vas naša djeca gledati kao ključnu osobu jedne povijesne epohe. Mislite na budućnost naše djece!

S poštovanjem,

- na znanje:
- Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, gosp. Saša Medaković
- mediji

Udruga IKS, Petrinja

Klub žena Dvor

Udruga EKS ekološko-kulturna scena, Hrv. Kostajnica

Dubičko udruženje žena, Hrv. Dubica

Lokalna akcijska grupa LAG Una, Majur

MAJUR
Sv. Mihovila 2

Udruga za očuvanje kulturno-povijesne baštine „KOSTAJNIČKI SOKOL“ Hrvatska Kostajnica

Agencija lokalne demokracije Sisak

Sisačka ekološka akcija SEA

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I
PRIRODE

Radnička cesta 80, 10000 Zagreb

PREDMET: BILJEŠKA SA SASTANKA

Sastavila:	Tanja Šinko	Datum:	18. travnja 2016.
Prisutni iz Ministarstva zaštite okoliša i prirode RH:	Anamarija Matak, Tanja Šinko		
Prisutni iz Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost:	Saša Medaković, Sanja Krča, Marijo Medić		
Ekonerg d.o.o. Zagreb:	Vladimir Jelavić, Niko Malbaša, Brigita Masnjak		
Prisutni iz Ministarstva za kmetijstvo in okolje Republike Slovenije	Vesna Kolar Planinšič, Jure Likar		
Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost	Andrej Stritar, Igor Osojnik		
Ministrstvo za infrastrukturo Republike Slovenije	Urška Dolinšek		
Mjesto:	MZOIP; Radnička cesta 80; dvorana 3K		
Tema:	Tehničke konzultacije – Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)		

Bilješka:

Anamarija Matak uvodno je pozdravila prisutne i ukratko izvijestila o dosadašnjim aktivnostima u postupku strateške procjene utjecaja plana na okoliš. Istaknula je da je sukladno propisima tijelo nadležno za provođenje strateške procjene utjecaja na okoliš tijelo koje donosi plan što je u ovom slučaju Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, dok se Ministarstvo zaštite okoliša i prirode uključuje u postupak vezano za prekogranični utjecaj sukladno Espoo konvenciji.

Predlaže dnevni red:

1. Presentacija Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)
2. Presentacija Strateške studije utjecaja na okoliš predmetnog Nacionalnog programa
3. Rasprava
4. Prijedlozi i zaključci

Ad. 1.

Saša Medaković, predstavnik Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, prezentira osnovne značajke Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine).

Vladimir Jelavić, predstavnik ovlaštenika Ekenerg d.o.o., prezentira Stratešku studiju utjecaja na okoliš predmetnog Nacionalnog programa.

Ad. 2.

Održana je kraća rasprava o prezentiranim dokumentima. Rasprava se odnosila na tehnička pojašnjenja vezana za prijevoz i pakiranje otpada, procijenjene količine otpada, trajanje skladištenja istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško na području Republike Slovenije, varijanti zajedničkog odlaganja istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško, pozivanju na odgovarajuće Direktive.

Ad. 3.

Prijedlozi i zaključci:

Današnjim danom provedene su tehničke konzultacije po članku 10. Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo Konvencija).

- Napravit će se sljedeći tehnički ispravci u Strateškoj studiji:
 1. U poglavlju „Prekogranični utjecaj na Republiku Sloveniju“ u tablici na str. 213. potrebno je u desni stupac dodati da će na skladištenje istrošenog nuklearnog goriva iz NEK na teritoriju Republike Slovenije biti do kraja pogonskog vijeka, te izbrisati da će se za skladištenje u Republici Sloveniji provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.
 2. Na str. 212. u zadnjem odlomku umjesto na članak 2. Direktive, potrebno je pozvati se na članak 4. stavak 4. Direktive.
 3. U slučaju dogovora Republike Hrvatske i Republike Slovenije o zajedničkom odlaganju istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško na teritoriju Republike Slovenije, analizirat će se i ta varijanta.
 4. U tablici u poglavlju 6.11. vezano za mjere zaštite okoliša, potrebno je uskladiti Stratešku studiju s Nacionalnim programom vezano za varijantu da Republika Hrvatska preuzme i slovenski dio istrošenog nuklearnog goriva porijeklom iz Nuklearne elektrane Krško.
- Republika Slovenija će dostaviti pisane primjedbe vezano za postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja

radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine).

- Republika Slovenija će konačno mišljenje o Nacionalnom programu provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine) dostaviti 16. svibnja 2016.

U Zagrebu, 18. travnja 2016.

Vesna Kolar Planinšič,
Espoo kontakt za
Republiku Sloveniju

Anamarija Matak,
Espoo kontakt za Republiku
Hrvatsku

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I
PRIRODE

Radnička cesta 80, 10000 Zagreb

PREDMET: BILJEŠKA SA SASTANKA

Sastavila:	Tanja Šinko	Datum:	10. svibnja 2016.
Prisutni iz Ministarstva zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske:	Anamarija Matak, Tanja Šinko		
Prisutni iz Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost:	Saša Medaković, Marijo Medić		
Ekonerg d.o.o. Zagreb:	Vladimir Jelavić, Niko Malbaša		
Prisutni iz Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost	Emir Dizdarević, Zoran Tešanović		
Prisutni iz Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine	Senad Oprašić		
Prisutni iz Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju u Vladi Republike Srpske	Svjetlana Radusin		
Prisutni iz Veleposlanstva Bosne i Hercegovine	Renata Paškalj, Davorka Ištuk		
Mjesto:	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Radnička cesta 80, dvorana 3K		
Tema:	Tehničke konzultacije – Postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)		

Bilješka:

Anamarija Matak uvodno je pozdravila prisutne i predložila dnevni red:

1. Prezentacija Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine)

2. Prezentacija Strateške studije utjecaja na okoliš predmetnog Nacionalnog programa
3. Rasprava
4. Prijedlozi i zaključci

Nadalje je Anamarija Matak ukratko izvijestila o dosadašnjim aktivnostima u postupku strateške procjene utjecaja programa na okoliš. Istaknula je da je sukladno propisima tijelo nadležno za provođenje strateške procjene utjecaja na okoliš tijelo koje donosi program što je u ovom slučaju Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost, dok se Ministarstvo zaštite okoliša i prirode uključuje u postupak vezano za prekogranični utjecaj sukladno Konvenciji o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo konvencija) i Protokolu o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica. Napominje da je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Ministarstvo), unatoč činjenici da takva obveza ne postoji s obzirom da Bosna i Hercegovina nije ratificirala Protokol o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica, dostavilo 10. veljače 2016. Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovina, focal pointu za Espoo konvenciju, notifikaciju sa svim pratećim dokumentima za sudjelovanje Bosne i Hercegovine u prekograničnom postupku strateške procjene Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada i zamolilo da u roku 60 dana od primitka dopisa dostave svoje eventualne primjedbe (rok do 23. travnja 2016.). Također, Ministar Dobrović je dopisom od 17. ožujka 2016. obavijestio Ministra Crnatka da će se konzultacije u prekograničnom postupku održati 18. travnja 2016. u prostorijama Ministarstva, na koje se Bosna i Hercegovina nije odazvala. Ministarstvo je zaprimilo od Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovina 22. travnja 2016. primjedbe, no nastavno na traženje Bosne i Hercegovine, rok za dostavu eventualnih dodatnih primjedbi može se produžiti do 16. svibnja 2016.

Emir Dizdarević

Napominje da Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost nije dobila poziv Ministarstva za konzultacije te da Ministarstvo nije odgovorilo na zahtjev Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost za održavanje javnih izlaganja u Bosni i Hercegovina.

Anamarija Matak

Napominje da po međunarodnim propisima nema obveze prema kojoj bi Republika Hrvatska morala održati javno izlaganje u Bosni i Hercegovini, odnosno da se komunikacija sukladno Espoo konvenciji odvija između nadležnih tijela.

Zoran Tešanović

Moli da se pojasni je li predmetni program provedbeni program ili je to strategija.

Anamarija Matak

Pojašnjava da se strateška procjena utjecaja na okoliš provodi za planove, programe i strategije koji zadovoljavaju kriterije iz Direktive a koja je prenesena u zakonodavstvo Republike Hrvatske. Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva Republike Hrvatske je donesena, ali to ne utječe na obvezu provođenja strateške procjene predmetnog programa jer je ocijenjeno (u suradnji s Europskom komisijom) da je za njega potrebno provesti stratešku procjenu. Vezano za poziv na konzultacije, primili smo povratnicu da je poziv zaprimljen u Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine 29. ožujka 2016. i nismo naišli na odaziv. Napominje da Republika Hrvatska vezano za donošenje predmetnog programa ima obveze

i rokove prema Europskoj komisiji i da je predmetni postupak strateške procjene u Republici Hrvatskoj pri kraju. Naglašava da predmetni program ne daje automatsko odobrenje za niti jedan zahvat koji se spominje u programu, niti je strateška procjena instrument kojim se odobrava realizacija zahvata. Strateška procjena je instrument sagledavanja utjecaja na okoliš pri donošenju programa na jasan i transparentan način, a procjena utjecaja na okoliš je instrument kojim se ocjenjuje utjecaj zahvata na okoliš i odobrava realizacija te uvjeti pod kojima se zahvat može realizirati. Napominje ponovo da niti jedna aktivnost predviđena predmetnim programom postupkom strateške procjene ne dobiva dozvole za realizaciju.

Emir Dizdarević

Postavlja pitanje smatra li Republika Hrvatska javnost Bosne i Hercegovine zainteresiranom javnošću u ovom postupku ili ne.

Anamarija Matak

Ponavlja da Republika Hrvatska nije imala zakonsku obvezu notificirati Bosnu i Hercegovinu, ali je upućivanjem notifikacije jasno izrazila da je odlučila voditi brigu o javnosti Bosne i Hercegovine te da uključivanjem Bosne i Hercegovine u postupak jasno smatra javnost Bosne i Hercegovine zainteresiranom stranom.

Emir Dizdarević

Napominje da Republika Hrvatska prema Arhuškoj konvenciji mora priznati javnost Bosne i Hercegovine kao zainteresiranu javnost.

Anamarija Matak

Pojašnjava da su odredbama Espoo konvencije utvrđene obveze države podrijetla te da je sukladno tim odredbama Republika Hrvatska ispunila svoje obveze.

Niko Malbaša

Ističe da je Bosna i Hercegovina ta koja mora odlučiti tko je kod njih zainteresirana javnost, a da su svi dokumenti iz predmetnog postupka strateške procjene bili dostupni i javnosti Republike Hrvatske i javnosti Bosne i Hercegovine.

Ad. 1.

Saša Medaković, predstavnik Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, prezentira osnovne značajke Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine).

Ad. 2.

Vladimir Jelavić, predstavnik ovlaštenika Ekonerg d.o.o., prezentira Stratešku studiju utjecaja na okoliš predmetnog Nacionalnog programa.

Ad. 3.

Anamarija Matak

Vezano za nejasnoće oko utjecaja predmetnog programa na ekološku mrežu, pojašnjava da je Republika Hrvatska usklađena svojim propisima s obje Direktive i da je za predmetni program proveden postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu u kojem je zaključeno da se ne očekuje značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže predmetnog programa te je on prihvatljiv za ekološku mrežu.

Moli da se zbog budućeg tijeka postupka pojasni hoće li Bosna i Hercegovina dostaviti jedno objedinjeno mišljenje s primjedbama prema Espoo konvenciji ili da Republika Hrvatska

smatra da su primjedbe koje su do sada dostavljene iz nekoliko institucija Bosne i Hercegovine službeno očitovanje Bosne i Hercegovine.

Senad Oprašić

Zahvaljuje na dosadašnjim aktivnostima u postupku prekogranične suradnje. Pojašnjava da su komentari koje je Bosna i Hercegovina poslala 22. travnja 2016. poslani iz opreza pred istekom roka. Stoga zahvaljuje na produljenju roka do 16. svibnja 2016. do kojeg će Bosna i Hercegovina dostaviti svoje eventualne dodatne primjedbe. Napominje da su četiri institucije iz Bosne i Hercegovine dostavile Republici Hrvatskoj svoje primjedbe te da Republika Hrvatska pošalje svoje objedinjene odgovore na te primjedbe prema Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine koje će ih proslijediti svim uključenim institucijama.

Emir Dizdarević

Moli pojašnjenje kako će se kad krene postupak procjene utjecaja na okoliš definirati kategorija objekta te napominje da bi Bosna i Hercegovina trebala biti uključena u svim fazama.

Saša Medaković

Dodaje da je Bosna i Hercegovina predložila sklapanje sporazuma s Republikom Hrvatskom vezano za to područje te da Republika Hrvatska pozdravlja taj prijedlog. Napominje da se licenciranje objekta za radioaktivni otpad provodi prema propisima Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost, te da su oni otvoreni dijeliti informacije vezane za licenciranje i sigurnost.

Senad Oprašić

Postavlja pitanje zašto nisu razmatrane i neke druge lokacije za skladištenje radioaktivnog otpada. Napominje da je Bosna i Hercegovina napravila procjenu rizika i smatra da ta lokacija ne zadovoljava uvjete te da je najnepovoljnija s stanovišta Bosne i Hercegovine u odnosu na neke druge lokacije predložene u prošlosti.

Anamarija Matak

Pojašnjava da je postupak procjene utjecaja na okoliš jasno i striktno uređen, da je to upravni postupak te da su definirane obveze i aktivnosti koje se provode. U skladu s Espoo konvencijom propisana je obveza obavješćavanja druge države, ali je i dana mogućnost neobavještenoj državi da se javi da je zainteresirana za postupak. Napominje da do postupka procjene utjecaja na okoliš slijedi još niz aktivnosti. Prilikom izrade studije utjecaja na okolišće se izvršiti detaljnija istraživanja, a Bosna i Hercegovina će se na vrijeme notificirati u skladu s Espoo konvencijom.

Senad Oprašić

Postavlja pitanje odlaže li se već sada nešto na lokaciji Čerkezovac.

Saša Medaković

Pojašnjava da je lokacija Čerkezovac aktivno vojno skladište vojske Republike Hrvatske, te da Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost nikad nije tamo dozvolio odlaganje „civilnog“ materijala.

Zoran Tešanović

Postavlja pitanje je li neophodno da lokalna zajednica da suglasnost za ovakav objekt.

Anamarija Matak

Pojašnjava da se za realizaciju zahvata skladišta mora ishoditi niz dozvola, ali iz aspekta zaštite okoliša, prije ishoda lokacijske dozvole prethodi postupak procjene utjecaja na

okoliš u kojem sudjeluje jedinica lokalne samouprave i jedinica regionalne samouprave u vidu člana povjerenstva. Šira zajednica sudjeluje u vrijeme javne rasprave. Republika Hrvatska dozvoljava mogućnost da se izda rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš iako član povjerenstva predstavnik jedinice lokalne/regionalne samouprave ima izdvojeno mišljenje da je protiv zahvata, ali uz detaljno obrazloženje.

Zoran Tešanović

Postavlja pitanje postoji li „predstudija“ vezana za predmetno skladište/odlagalište kojim se dokazalo da taj objekt ima zanemariv utjecaj na okoliš.

Anamarija Matak

Ponavlja da se utjecaj na okoliš budućeg mogućeg objekta utvrđuje u postupku procjene utjecaja na okoliš, a da je predmetna strateška studija sagledala utjecaje na okoliš na razini programa.

Vladimir Jelavić

Napominje da se u ovoj fazi donosi zaključak na temelju studija za slične zahvate, mjerenja na sličnim postojećim objektima, te da se u Republici Hrvatskoj već dugo bavi ovim problemom i rade se generičke analize.

Renata Paškalj

Zahvaljuje kao veleposlanica Bosne i Hercegovine na aktivnostima Republike Hrvatske vezano uz predmetni postupak. Ističe da je ova problematika precipirana kao otvoreno pitanje, te da osim suradnje zbog svih propisa koje je Republika Hrvatska ispoštovala, tu je i suradnja zbog dobrosusjedskih odnosa. Vjeruje da će i dalje u obje države biti spremnosti na suradnju te da se nađe rješenje za ovaj problem.

Anamarija Matak

Ističe da Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina već niz godina dobro surađuju po pitanju zaštite okoliša te da suradnja nije vezana isključivo za ovu problematiku.

Svjetlana Radusin

Zahvaljuje na svim dosadašnjim aktivnostima te ističe da je upoznata sa svim notifikacijama koje je Republika Hrvatska uputila Bosni i Hercegovini. Zanima ju termin „veto“ koji je upotrijebljen u razgovoru na što se to mislilo, kada konkretno započinje postupak procjene utjecaja na okoliš, te što se događa u slučaju da struka kaže da je lokacija Čerkezovac neprikladna.

Anamarija Matak

Pojašnjava da je procjena utjecaja na okoliš instrument kojim se može zabraniti realizacija nekog zahvata te da se na to mislilo pod terminom „veto“. Taj postupak završava na način da se utvrdi smije li se (i pod kojim uvjetima) ili ne smije realizirati neki zahvat. U slučaju da završi rješenjem da zahvat nije prihvatljiv za okoliš, on se ne može realizirati. Nadalje, studija utjecaja na okoliš je stručni dokument, povjerenstvo je sačinjeno od stručnjaka za pojedina područja i odluka koja se donosi je temeljena na struci.

Ad. 4.

Prijedlozi i zaključci:

Današnjim danom provedene su tehničke konzultacije po članku 10. Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo Konvencija).

1. Bosna i Hercegovina će do 16.5.2016. dostaviti eventualne dodatne primjedbe vezano za postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Nacionalnog programa

provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine).

2. Republika hrvatska će na sve dostavljene primjedbe dati odgovor i pojašnjenje i dostaviti ih Bosni i Hercegovini.

U Zagrebu, 10.5.2016.

Anamarija Matak,
Espoo kontakt za Republiku
Hrvatsku

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo vanjskih poslova

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Министарство иностраних послова

07/5-22-04-05-14816-1/16
Sarajevo, 16.05.2016. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE
N/r. dr.sc. Slaven Dobroviću, ministru
Z a g r e b

Predmet: Dodatni komentari i pitanja u vezi sa Nacionalnim programom provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za period do 2025. godine, s pogledom do 2060. godine)

Poštovani gospodine ministre,

U svjetlu stavova koje su eksperti Republike Hrvatske iznijeli na sastanku ekspertskih timova održanom u utorak, 10.05.2016. godine u Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, u okviru prekograničnog postupka donošenja strateške procjene uticaja na okolinu Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva, dopustite mi da iznesem dodatne komentare i Vašoj pažnji preporučim i nekoliko dodatnih pitanja.

Kao što Vam je poznato Bosna i Hercegovina već trpi određene posljedice programa Republike Hrvatske kojim se predviđa kao jedina lokacija mjesto Trgovska gora, opština Dvor, u neposrednoj blizini granice sa Bosnom i Hercegovinom, za skladištenje radioaktivnog otpada koji pripada Republici Hrvatskoj. Te posljedice su za sada socijalne prirode, imajući u vidu ogromnu uznemirenost stanovništva opština koje se nalaze u neposrednoj blizini sporne lokacije, a koje pripadaju slivu rijeke Une. Naime, stanovništvo ovih opština, ali i cjelokupno javno mnjenje u Bosni i Hercegovini, najoštrije se protivi Vašoj odluci, što je u potpunosti razumljivo, imajući u vidu da je nenaviknuto živjeti u blizini nuklearnih objekata, a ni razmatrani dokumenti koji su bili dostupni stanovništvu Bosne i Hercegovine nisu dali podatke koji bi nedvosmisleno ukazali da je moguće realizovati ovakav objekat na ovoj lokaciji. Nadalje, pojavile su se i brojne različite informacije u štampi i drugim sredstvima javnog informisanja koje dodatno šire paniku i kojima se pojačava pritisak javnosti na nadležne institucije u Bosni i Hercegovini da preduzmu potrebne mjere u cilju sprečavanja izgradnje pomenutog skladišta na spornoj lokaciji. Iako su institucije Bosne i Hercegovine u par navrata prisustvovala stručnim konsultacijama povodom javih poziva upućenih zainteresovanim od strane zvaničnih organa Republike Hrvatske, moramo istaći da bi bilo poželjno organizovati i javne prezentacije u Bosni i Hercegovini. Mi smo to već jedanput zahtijevali pismenim putem od Ministarstva zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske našim dopisom br. 07/5-22-04-05-11986/16 od 08.04.2016. godine. Međutim, nismo dobili odgovor.

Takođe, na stručnim konsultacijama koje su održane u Zagrebu 10. maja 2016. godine na pitanje naše delegacije "zašto naša javnost nema pravo da se upozna sa spornim aktivnostima putem javnih rasprava" dobili smo odgovor da su nosioci aktivnosti za skladištenje i

potencijalno odlaganje radioaktivnog otpada svoje akcije dužni obrazlagati samo javnosti na teritoriji Republike Hrvatske, a da su institucije Bosne i Hercegovine same dužne da svojoj javnosti daju obrazloženja u vezi sa tim spornim aktivnostima. Mi, naravno, ne možemo davati ta obrazloženja, jer mi nismo ni nosioci spornih aktivnosti, tako da smatramo takav odgovor neutemeljenim, jer javnosti u Bosni i Hercegovini potrebno je omogućiti (na isti način kao i javnosti u Republici Hrvatskoj), da dobije stručne odgovore o navedenoj problematici, posebno imajući u vidu da je mnogo veći broj stanovnika koji žive na teritoriji Bosne i Hercegovine u blizini sporne lokacije, nego što je to slučaj sa Republikom Hrvatskom. Održavanjem javnih prezentacija na teritoriji Bosne i Hercegovine zainteresovana javnost i javnost "pogođene zemlje" bi bila informisana na adekvatan način, jer bi se na istim dali stručni podaci u vezi uticaja na životnu sredinu i zdravlja na teritoriji Bosne i Hercegovine. Dakle, stanovništvo koje živi u blizini sporne lokacije, ali i cjelokupna javnost Bosne i Hercegovine, koja je očigledno uznemirena, ima pravo da bude precizno, jasno i blagovremeno informisana o aktivnostima određivanja lokacije i izgradnje skladišta radioaktivnog otpada. Smatramo da stanovništvo Bosne i Hercegovine ne može biti isključeno kao zainteresovana javnost u ovom postupku, imajući u vidu da Arhuška konvencija kao takvu javnost označava "javnost koja je pod utjecajem ili će vjerovatno biti pod utjecajem, ili ima interesa u odlučivanju po pitanju okoliša". Nigdje se, dakle, u navedenoj Konvenciji ne isključuje (kao takva) zainteresovana javnost koja ne pripada teritoriji države u kojoj se odvija sporna aktivnost. U vezi sa navedenim, želimo Vas posebno podsjetiti da je članom 6. stav 2. Arhuške konvencije predviđeno da se "Zainteresovana javnost mora obavijestiti, bilo putem javnog obavještenja ili pojedinačno, zavisno od potreba, u ranoj fazi postupka odlučivanja po pitanjima okoliša, te na adekvatan, blagovremen i učinkovit način, između ostalog, o: Činjenici da je ta aktivnost podložna nacionalnoj ili prekograničnoj proceduri za procjenu utjecaja na okoliš". Dakle, Arhuškom konvencijom posebno se naglašava prekogranični uticaj, što je evidentan osnov da je potrebno u postupak informisanja zainteresovane javnosti uključiti i naše stanovništvo i zainteresovane organizacije.

Želimo naglasiti da će Bosna i Hercegovina organizovati javnu prezentaciju i pružiti svu potrebnu logistiku, kao i neophodne sigurnosne garancije gostima iz Republike Hrvatske. Shodno tome, molimo da se jasno odredite o tome da li su Vaši eksperti spremni održati javne prezentacije u Bosni i Hercegovini sa posebnim akcentom na prekogranični uticaj predmetnog programa, odnosno uticaj na životnu sredinu i zdravlje stanovništva Bosne i Hercegovine, na koju će biti upućen javni poziv zainteresovanim građanima, organizacijama i institucijama i gdje će im se omogućiti da dobiju adekvatne odgovore na pitanja koja se tiču sporne lokacije. Molimo da se očitujete o odgovarajućim terminima za Vaše eksperte i da nas o tome blagovremeno izvijestite kako bismo bili u mogućnosti organizovati javne prezentacije.

Koristimo priliku da Vam dostavimo u Aneksu ovog pisma i dio procjene ekspertskog tima Bosne i Hercegovine kojom je lokacija Trgovska gora ocijenjena kao nepovoljna za Bosnu i Hercegovinu sa pitanjima. Molimo da nadležne institucije Republike Hrvatske razmotre i da se izjasne o navedenoj procjeni.

MINISTAR

Igor Crnadač

BOSNA I HERCEGOVINA
Državna regulatorna/regulativna
agencija za radijacijsku i
nuklearnu sigurnost

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Државна регулаторна
агенција за радијациону и
нуклеарну безбједност

State Regulatory Agency for Radiation and Nuclear Safety

Broj: 01-50-466-2/16
Sarajevo, 16.05.2016.

Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost
Frankopanska 11
10000 Zagreb
Republika Hrvatska

Veza: Javna rasprava o Strateškoj studiji utjecaja na okoliš i Nacrtu prijedloga Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva

Predmet: Aneks u kojem je dio procjene ekspertskog tima Bosne i Hercegovine kojom je lokacija Trgovska gora ocijenjena kao nepovoljna sa dodatnim pitanjima na Prijedlog Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060.), i Stratešku studiju za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine), dostavlja se.

Ovim putem želimo još jednom da skrenemo pažnju na činjenicu da u procesu koji se provodi kroz Prijedlog Nacionalnog programa provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva i Stratešku studiju za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva određena je samo jedna i jedina lokacija za tu namjenu. To je kasarna koja se nalazi u naselju Čerkezovac, Trgovska Gora, Dvor na Uni. U prethodnim strateškim dokumentima i strategijama predlagane su i druge lokacije. Do 1997. godine razmatrali ste 7 lokacija, da bi u vrijeme usvajanja prostornog plana Republike Hrvatske izbor bio sužen na četiri lokaliteta: Psunj, Papuk, Moslovačku goru i Trgovsku goru. Došli smo do saznanja da je političkim odlukama jedna od pomenute četiri lokacije proglašena zaštićenim područjem, a da su dvije lokacije isključene iz daljeg razmatranja glasanjem u Saboru Republike Hrvatske. Po našem mišljenju od tog događaja procedura daljeg izbora ne odvija se sistemski, po naučno-stručnoj metodologiji i kriterijima, već kao rezultat nametnute političke odluke. I pored jasnog protivljenja lokalnih zajednica u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i dalje se insistira na jedinom lokalitetu koji nije odabran u skladu sa metodologijom. U Republici Hrvatskoj ova materija obrađena je odlukom Vlade Republike Hrvatske o Zaključku o utvrđivanju kriterija za izbor lokacija za termoelektrane i nuklearne objekte (NN 78/92), čime su precizirani eliminirajući i tehničko-tehnološki aspekti izbora. Lokacija Trgovska gora nalazi se neposredno u graničnom pojasu sa Bosnom i Hercegovinom, sa nagibom terena i hidrauličkim gradijentima prema granici, na način da je najveći dio potencijalno ugrožene teritorije na području Bosne i Hercegovine. U analizama koje su rađene u Republici Hrvatskoj u dosadašnjim fazama nije ni na koji način uzeto u obzir stanovništvo Bosne i Hercegovine. Osim što se direktno krše odredbe niza međunarodnih normi, u postupku dolazi i do kršenja propisa koji važe u Republici Hrvatskoj. U prvom redu ističemo:

(1) Pri izboru lokacije nije izvršena nikakva objektivna analiza potencijalnih pravaca distribucije kontaminacije u slučaju ispuštanja radioaktivnog materijala u okoliš; nisu identificirana područja i ugrožene vrijednosti eko sistema i nije proveden niti jedan relevantan tehnički i naučni postupak; i

(2) odabrana je lokacija koja je najmanje bila povoljna od četiri lokacije koje su 1997. godine bile u razmatranju, a koja ispunjava kumulativno uslove 8 od 10 isključujućih faktora pri izboru lokacije za skladištenje ili odlaganje RAO (tabela 1.)

Na osnovu međunarodnih pravnih akata koji tretiraju ovu oblast Republika Hrvatska je bila dužna da nas informiše o svim aktivnostima u ovom postupku, pa i o aktivnostima izbora potencijalnih lokacija, odnosno lokacije koja je ušla kao jedina u program i koja je kasnije postala predmet javne rasprave.

Još jednom ovim putem, iskazujemo svoj interes za aktivno učešće u svim aktivnostima i tražimo:

- Da nam odgovorite nedvosmisleno postoje li prema metodologiji koju ste koristili mogućnost da dođe do kontaminacije radioaktivnim materijalom i ugrožavanja stanovništva, prirodnih dobara i drugih vrijednosti na području Bosne i Hercegovine. Ukoliko smatrate da takva mogućnost ne postoji molimo da nam dostavite podatke o metodologiji na osnovu koje ste došli do ovakvog zaključka i izvorima podataka.
- Da nam dostavite dokumentaciju na osnovu koja se može utvrditi po kojim kriterijima, kojom metodologijom i na osnovu čega je došlo do odbacivanja 3 lokacije: Psunj, Papuk i Moslovačka Gora.
- Da nam dostavite relevantnu argumentaciju i dokaze po faktorima eliminirajućih kriterija na osnovu odluke Vlade Republike Hrvatske.
- Da nam dostavite dokumenta u kojim ste utvrdili potencijalno ugroženo stanovništvo (broj i strukturu) u Bosni i Hercegovini i druge ugrožene vrijednosti koje se nalaze u krugu od 5 km oko objekta kasarne Čerkezovac, te metodologiju, kriterije i način na koji ste utvrdili uticaje na njih.

Praveći analizu i procjenjujući opasnosti i rizike koji bi mogli izazvati mogući incidenti a u prilog tome da su incidenti mogući i vrlo realni, govori i činjenica da su se incidenti desili i u drugim, vrlo dobro organizovanim državama. Ekspertski tim u Bosni i Hercegovini je napravio procjenu rizika te ocijenio ovu lokaciju izuzetno nepovoljnom za skladištenje RAO, i sličnog materijala. U tom smislu vam dostavljamo samo jedan dio procjene na uvid.

Tabela 1. Eliminirajući faktori rizika lokacije Trgovska Gora

R/B	KRITERIJ	ELIMINIRAJUĆE OKOLNOSTI	X/O
1	Sigurnost od plavljenja	svi prirodni poplavni prostori bez obzira da li su zaštićeni ili ne	X
2	Selzmotektonika i seizmologija	Mogući intenzitet potresa IX i višeg stepena MCS skale	O
3	Selzmotektonika i seizmologija	Zone nominiranih aktivnih rasjeda.	X
4	Litologija i geomorfologija	erozija, kosine, nestabilne stijene, klizišta, odroni	X
5	Hidrogeologija vodonosnika zaštita	Izvorišta pitke vode	X
6	Gustoća naseljenosti	gustoća u radijusu od 20 km veća od 80 stanovnika na km ²	X
7	Posebne namjene	prostori posebne namjene i njihove zaštitne zone	X
8	Eksploatacija ruda i minerala	sadašnja ili buduća eksploatacija ruda	O

9	Zaštita prirodne baštine	nacionalni parkovi i rezervati prirode	X
10	Zaštita kulturne baštine	Prostori od velikog značaja za društvenu zajednicu	X

X – postoji (eliminirajući faktor)

O – ne postoji (eliminirajući faktor)

Tabela 2. Procjena opasnosti i rizika za lokaciju Trgovska Gora

Vjerovaroća, posljedice i nivo rizika na temelju uporednih kriterija za izbor lokacije odlagališta RAO			Preliminarna analiza opasnosti		
			Mogućnost	Posljedice	Rizik
Tehničko-tehnološki aspekti					
1.	Seizmotehkonika i seizmika	Očekivani potres VIII st.McS	Visok	Umjeren	Visok
	Inženjerska geologija	Nagib, kvalitet stijena	Umjeren	Umjeren	Umjeren
Sigurnost objekta					
2.	Hidrološki aspekti	Prisutne tekućice, erozija	Umjeren	Visok	Visok
	Meteorološki aspekti	Intenzivne padavine	Umjeren	Visok	Visok
	Seizmotehkonika i seizmika	Povremeni potresi	Umjeren	Umjeren	Umjeren
	Litologija i geomorfologija	Vodopropusne stijene	Visok	Visok	Visok
	Stanje tla	Šumsko i poljoprivredno produktivno tlo	Umjeren	Umjeren	Umjeren
Sigurnost i prihvatljivost uže lokacije					
3.	Bliže lokacije, postojeći saobraćajni sistem i sigurnost	Daleko od NE Krško, loš i nesiguran saobraćaj	Visok	Visok	Visok
	Hidrološki aspekti udaljenost površinskih tokova ili akumulacija	Veoma blizu rijeke Una i Sana	Visok	Visok	Visok
	Meteorološki aspekti i disperzija kontaminata	Pad terena ka Novom Gradu	Visok	Visok	Visok
	Hidrogeologija: podzemne vode, infiltracija i podzemno tečenje	Neposredno uz aluvion rijeke Una, visok nivo i dinamika podzemnih voda	Visok	Visok	Visok
	Demografski aspekti: gustina naseljenosti 5 km od lokacije	oko 40.000 stanovnika (Novi Grad i Dvor) živi u zoni oko 5 km od kapije Čerkezovac	Visok	Visok	Visok
	Broj naselja u krugu od 5 km	U krugu od 5 km nalazi se Novi Grad, a 2/3 ove zone je na teritoriju BiH	Visok	Visok	Visok
	Truristička središta i kapaciteti u radijusu 5 km	Rijeka Una na 850 m od odlagališta je jedna	Visok	Visok	Visok

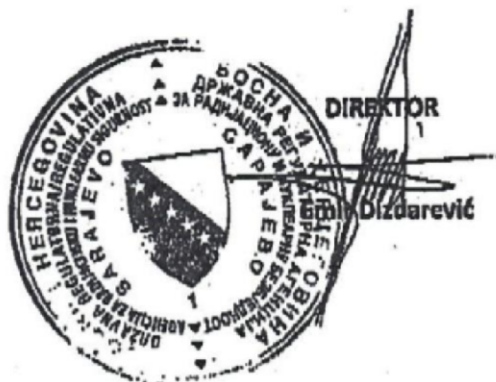
	od najvećih prirodnih vrijednosti regije			
Potencijal tla u radijusu 5 km: potencijal, stočarstvo, produktivne kulture	Stanovništvo uglavnom živi od proizvodnje ekološke hrane	Visok	Visok	Visok
Šumski proizvodi u rad. 5 km (gljive i bilje)	Šume su visoko-produktivne	Visok	Visok	Visok
Industrijska središta i osjetljive ind. u rad. 5 km	Cjelokupna industrija Novi Grad u zoni	Visok	Visok	Visok
Priključak na infrastrukturu	Veoma loša infrastruktura	Visok	Umjeren	Umjeren
Ograničenja u pogledu odbrane	Blizina granice i teško osiguranje	Visok	Visok	Visok
Zaštićeni lokaliteti u radijusu od 5 km	Granice zone Natura 2000 u radijusu 5 km	Visok	Visok	Visok
Zaštićeni objekti u radijusu od 5 km	Saznanja o arheološkim nalazištima	Nizak	Nizak	Nizak
Visokoproduktivna tla u krugu od 5 km	Ekološka poljoprivreda	Visok	Visok	Visok
Biološka vrijednost i osjetljivost	Bogat biodiverzitet	Visok	Visok	Visok
Migracija voda i bloakumulacija radionukleida u u rad. 5 km	Rijeka Una na 850 m	Visok	Visok	Visok
4. Prihvatljivost šire lokacije				
Manje naselja u radijusu 20 km	Novi Grad, Petrinja i Dvor	Visok	Visok	Visok
Turistička središta u radijusu do 20 km	Nacionalni parkovi Una i Plitvice u zoni	Visok	Visok	Visok
Zaštićena prirodna baština u radijusu 20 km	Natura 2000 i Nac.park Una	Visok	Visok	Visok
Cjelne i objekti kulturne baštine.	Manjinski narod i arheološki pot.	Nizak	Nizak	Nizak

Budući da su rizici u direktnoj relaciji sa vjerovatnoćom pojave događaja i posljedicama koje taj događaj može prouzrokovati, iz tabela se jasno vidi da je rizik odlaganja RAO, i sl., veoma velik te bi mogući incidenti mogli imati velike posljedice na stanovništvo kako u Bosni i Hercegovini, tako i u Republici Hrvatskoj.

Još jednom izražavamo zabrinutost i nezadovoljstvo odabirom lokacije za skladištenje radioaktivnog otpada na lokaciji Trgovska gora u Dvoru na Uni, koja se nalazi uz samu granicu sa Bosnom i Hercegovinom.

Ovom prilikom tražimo od vas da učinite sve što je potrebno da se razmotri mogućnost promjene lokacije i za to odredi neka druga lokacija koja bi bila dovoljno udaljena od granice sa Bosnom i Hercegovinom.

S poštovanjem,

07/5-22-04-05-14816-1/16
Sarajevo, 16.05.2016. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE
N/r. dr.sc. Slaven Dobroviću, ministru
Radnička cesta 80, Zagreb

Predmet: Dodatni komentari i pitanja u vezi sa Nacionalnim programom provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za period do 2025. godine, s pogledom do 2060. godine)

Poštovani gospodine ministre,

U svjetlu stavova koje su eksperti Republike Hrvatske iznijeli na sastanku ekspertskih timova održanom u utorak, 10.05.2016. godine u Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, u okviru prekograničnog postupka donošenja strateške procjene uticaja na okolinu Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva, dopustite mi da iznesenem dodatne komentare i Vašoj pažnji preporučim i nekoliko dodatnih pitanja.

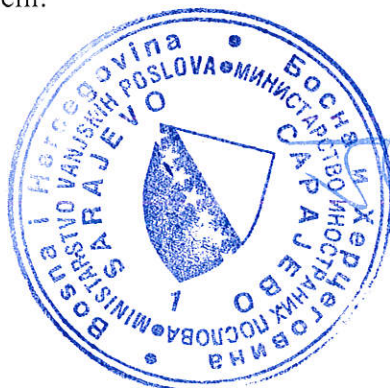
Kao što Vam je poznato Bosna i Hercegovina već trpi određene posljedice programa Republike Hrvatske kojim se predviđa kao jedina lokacija mjesto Trgovska gora, opština Dvor, u neposrednoj blizini granice sa Bosnom i Hercegovinom, za skladištenje radioaktivnog otpada koji pripada Republici Hrvatskoj. Te posljedice su za sada socijalne prirode, imajući u vidu ogromnu uznemirenost stanovništva opština koje se nalaze u neposrednoj blizini sporne lokacije, a koje pripadaju slivu rijeke Une. Naime, stanovništvo ovih opština, ali i cjelokupno javno mnjenje u Bosni i Hercegovini, najoštrije se protivi Vašoj odluci, što je u potpunosti razumljivo, imajući u vidu da je nenaviknuto živjeti u blizini nuklearnih objekata, a ni razmatrani dokumenti koji su bili dostupni stanovništvu Bosne i Hercegovine nisu dali podatke koji bi nedvosmisleno ukazali da je moguće realizovati ovakav objekat na ovoj lokaciji. Nadalje, pojavile su se i brojne različite informacije u štampi i drugim sredstvima javnog informisanja koje dodatno šire paniku i kojima se pojačava pritisak javnosti na nadležne institucije u Bosni i Hercegovini da preduzmu potrebne mjere u cilju sprečavanja izgradnje pomenutog skladišta na spornoj lokaciji. Iako su institucije Bosne i Hercegovine u par navrata prisustvovalе stručnim konsultacijama povodom javnih poziva upućenih zainteresovanim od strane zvaničnih organa Republike Hrvatske, moramo istaći da bi bilo poželjno organizovati i javne prezentacije u Bosni i Hercegovini. Mi smo to već jedanput zahtijevali pismenim putem od Ministarstva zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske našim dopisom br. 07/5-22-04-05-11986/16 od 08.04.2016. godine. Međutim, nismo dobili odgovor.

Takođe, na stručnim konsultacijama koje su održane u Zagrebu 10. maja 2016. godine na pitanje naše delegacije "zašto naša javnost nema pravo da se upozna sa spornim aktivnostima putem javnih rasprava" dobili smo odgovor da su nosioci aktivnosti za skladištenje i

potencijalno odlaganje radioaktivnog otpada svoje akcije dužni obrazlagati samo javnosti na teritoriji Republike Hrvatske, a da su institucije Bosne i Hercegovine same dužne da svojoj javnosti daju obrazloženja u vezi sa tim spornim aktivnostima. Mi, naravno, ne možemo davati ta obrazloženja, jer mi nismo ni nosioci spornih aktivnosti, tako da smatramo takav odgovor neutemeljenim, jer javnosti u Bosni i Hercegovini potrebno je omogućiti (na isti način kao i javnosti u Republici Hrvatskoj), da dobije stručne odgovore o navedenoj problematici, posebno imajući u vidu da je mnogo veći broj stanovnika koji žive na teritoriji Bosne i Hercegovine u blizini sporne lokacije, nego što je to slučaj sa Republikom Hrvatskom. Održavanjem javnih prezentacija na teritoriji Bosne i Hercegovine zainteresovana javnost i javnost "pogođene zemlje" bi bila informisana na adekvatan način, jer bi se na istim dali stručni podaci u vezi uticaja na životnu sredinu i zdravlja na teritoriji Bosne i Hercegovine. Dakle, stanovništvo koje živi u blizini sporne lokacije, ali i cjelokupna javnost Bosne i Hercegovine, koja je očigledno uznemirena, ima pravo da bude precizno, jasno i blagovremeno informisana o aktivnostima određivanja lokacije i izgradnje skladišta radioaktivnog otpada. Smatramo da stanovništvo Bosne i Hercegovine ne može biti isključeno kao zainteresovana javnost u ovom postupku, imajući u vidu da Arhuška konvencija kao takvu javnost označava "javnost koja je pod utjecajem ili će vjerovatno biti pod utjecajem, ili ima interesa u odlučivanju po pitanju okoliša". Nigdje se, dakle, u navedenoj Konvenciji ne isključuje (kao takva) zainteresovana javnost koja ne pripada teritoriji države u kojoj se odvija sporna aktivnost. U vezi sa navedenim, želimo Vas posebno podsjetiti da je članom 6. stav 2. Arhuške konvencije predviđeno da se "Zainteresovana javnost mora obavijestiti, bilo putem javnog obavještenja ili pojedinačno, zavisno od potreba, u ranoj fazi postupka odlučivanja po pitanjima okoliša, te na adekvatan, blagovremen i učinkovit način, između ostalog, o: Činjenici da je ta aktivnost podložna nacionalnoj ili prekograničnoj proceduri za procjenu utjecaja na okoliš". Dakle, Arhuškom konvencijom posebno se naglašava prekogranični uticaj, što je evidentan osnov da je potrebno u postupak informisanja zainteresovane javnosti uključiti i naše stanovništvo i zainteresovane organizacije.

Želimo naglasiti da će Bosna i Hercegovina organizovati javnu prezentaciju i pružiti svu potrebnu logistiku, kao i neophodne sigurnosne garancije gostima iz Republike Hrvatske. Shodno tome, molimo da se jasno odredite o tome da li su Vaši eksperti spremni održati javne prezentacije u Bosni i Hercegovini sa posebnim akcentom na prekogranični uticaj predmetnog programa, odnosno uticaj na životnu sredinu i zdravlje stanovništva Bosne i Hercegovine, na koju će biti upućen javni poziv zainteresovanim građanima, organizacijama i institucijama i gdje će im se omogućiti da dobiju adekvatne odgovore na pitanja koja se tiču sporne lokacije. Molimo da se očitujete o odgovarajućim terminima za Vaše eksperte i da nas o tome blagovremeno izvijestite kako bismo bili u mogućnosti organizovati javne prezentacije.

Koristimo priliku da Vam dostavimo u Aneksu ovog pisma i dio procjene ekspertskog tima Bosne i Hercegovine kojom je lokacija Trgovska gora ocijenjena kao nepovoljna za Bosnu i Hercegovinu sa pitanjima. Molimo da nadležne institucije Republike Hrvatske razmotre i da se izjasne o navedenoj procjeni.

MINISTAR

Igor Crnadak

Broj: 01-50-466-2/16
Sarajevo, 16.05.2016.

Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost
Frankopanska 11
10000 Zagreb
Republika Hrvatska

Veza: Javna rasprava o Strateškoj studiji utjecaja na okoliš i Nacrtu prijedloga Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva

Predmet: Aneks u kojem je dio procjene ekspertskog tima Bosne i Hercegovine kojom je lokacija Trgovska gora ocijenjena kao nepovoljna sa dodatnim pitanjima na Prijedlog Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060.), i Stratešku studiju za nacionalni program provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva (Program za razdoblje do 2025. godine s pogledom do 2060. godine), dostavlja se.

Ovim putem želimo još jednom da skrenemo pažnju na činjenicu da u procesu koji se provodi kroz Prijedlog Nacionalnog programa provedbe strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva i Stratešku studiju za Nacionalni program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva određena je samo jedna i jedina lokacija za tu namjenu. To je kasarna koja se nalazi u naselju Čerkezovac, Trgovska Gora, Dvor na Uni. U prethodnim strateškim dokumentima i strategijama predlagane su i druge lokacije. Do 1997. godine razmatrali ste 7 lokacija, da bi u vrijeme usvajanja prostornog plana Republike Hrvatske izbor bio sužen na četiri lokaliteta: Psunj, Papuk, Moslovačku goru i Trgovsku goru. Došli smo do saznanja da je političkim odlukama jedna od pomenute četiri lokacije proglašena zaštićenim područjem, a da su dvije lokacije isključene iz daljeg razmatranja glasanjem u Saboru Republike Hrvatske. Po našem mišljenju od tog događaja procedura daljeg izbora ne odvija se sistemski, po naučno-stručnoj metodologiji i kriterijima, već kao rezultat nametnute političke odluke. I pored jasnog protivljenja lokalnih zajednica u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i dalje se insistira na jedinom lokalitetu koji nije odabran u skladu sa metodologijom. U Republici Hrvatskoj ova materija obrađena je odlukom Vlade Republike Hrvatske o Zaključku o utvrđivanju kriterija za izbor lokacija za termoelektrane i nuklearne objekte (NN 78/92), čime su precizirani eliminirajući i tehničko-tehnološki aspekti izbora. Lokacija Trgovska gora nalazi se neposredno u graničnom pojasu sa Bosnom i Hercegovinom, sa nagibom terena i hidrauličkim gradijentima prema granici, na način da je najveći dio potencijalno ugrožene teritorije na području Bosne i Hercegovine. U analizama koje su rađene u Republici Hrvatskoj u dosadašnjim fazama nije ni na koji način uzeto u obzir stanovništvo Bosne i Hercegovine. Osim što se direktno krše odredbe niza međunarodnih normi, u postupku dolazi i do kršenja propisa koji važe u Republici Hrvatskoj. U prvom redu ističemo:

(1) Pri izboru lokacije nije izvršena nikakva objektivna analiza potencijalnih pravaca distribucije kontaminacije u slučaju ispuštanja radioaktivnog materijala u okoliš, nisu identificirana područja i ugrožene vrijednosti eko sistema i nije proveden niti jedan relevantan tehnički i naučni postupak; i

(2) odabrana je lokacija koja je najmanje bila povoljna od četiri lokacije koje su 1997. godine bile u razmatranju, a koja ispunjava kumulativno uslove 8 od 10 isključujućih faktora pri izboru lokacije za skladištenje ili odlaganje RAO (tabela 1.)

Na osnovu međunarodnih pravnih akata koji tretiraju ovu oblast Republika Hrvatska je bila dužna da nas informiše o svim aktivnostima u ovom postupku, pa i o aktivnostima izbora potencijalnih lokacija, odnosno lokacije koja je ušla kao jedina u program i koja je kasnije postala predmet javne rasprave.

Još jednom ovim putem, iskazujemo svoj interes za aktivno učešće u svim aktivnostima i tražimo:

- Da nam odgovorite nedvosmisleno postoje li prema metodologiji koju ste koristili mogućnost da dođe do kontaminacije radioaktivnim materijalom i ugrožavanja stanovništva, prirodnih dobara i drugih vrijednosti na području Bosne i Hercegovine. Ukoliko smatrate da takva mogućnost ne postoji molimo da nam dostavite podatke o metodologiji na osnovu koje ste došli do ovakvog zaključka i izvorima podataka.
- Da nam dostavite dokumentaciju na osnovu koje se može utvrditi po kojim kriterijima, kojom metodologijom i na osnovu čega je došlo do odbacivanja 3 lokacije: Psunj, Papuk i Moslovačka Gora.
- Da nam dostavite relevantnu argumentaciju i dokaze po faktoru eliminirajućih kriterija na osnovu odluke Vlade Republike Hrvatske.
- Da nam dostavite dokumenta u kojim ste utvrdili potencijalno ugroženo stanovništvo (broj i strukturu) u Bosni i Hercegovini i druge ugrožene vrijednosti koje se nalaze u krugu od 5 km oko objekta kasarne Čerkezovac, te metodologiju, kriterije i način na koji ste utvrdili uticaje na njih.

Praveći analizu i procjenjujući opasnosti i rizike koji bi mogli izazvati mogući incidenti a u prilog tome da su incidenti mogući i vrlo realni, govori i činjenica da su se incidenti desili i u drugim, vrlo dobro organizovanim državama. Ekspertski tim u Bosni i Hercegovini je napravio procjenu rizika te ocijenio ovu lokaciju izuzetno nepovoljnom za skladištenje RAO, i sličnog materijala, U tom smislu vam dostavljamo samo jedan dio procjene na uvid.

Tabela 1. Eliminirajući faktori rizika lokacije Trgovska Gora

R/B	KRITERIJ	ELIMINIRAJUĆE OKOLNOSTI	X/O
1	Sigurnost od plavljenja	svi prirodni poplavni prostori bez obzira da li su zaštićeni ili ne	X
2	Seizmotehronika i seizmologija	Mogući intenzitet potresa IX i višeg stepena MCS skale	O
3	Seizmotehronika i seizmologija	Zone nominiranih aktivnih rasjeda.	X
4	Litologija i geomorfologija	erozija, kosine, nestabilne stijene, klizišta, odroni	X
5	Hidrogeologija - zaštita vodonosnika	Izvorišta pitke vode	X
6	Gustoća naseljenosti	gustoća u radijusu od 20 km veća od 80 stanovnika na km ²	X
7	Posebne namjene	prostori posebne namjene i njihove zaštitne zone	X
8	Eksploatacija ruda i minerala	sadašnja ili budća eksploatacija ruda	O

9	Zaštita prirodne baštine	nacionalni parkovi i rezervati prirode	X
10	Zaštita kulturne baštine	Prostori od velikog značaja za društvenu zajednicu	X

X – postoji (eliminirajući faktor)

O – ne postoji (eliminirajući faktor)

Tabela 2. Procjena opasnosti i rizika za lokaciju Trgovska Gora

Vjerovarnoa, posljedice i nivo rizika na temelju uporednih kriterija za izbor lokacije odlagališta RAO			Peliminarna analiza opasnosti		
			Mogućnost	Posljedice	Rizik
1.	Tehničko-tehnološki aspekti				
	Seizmotehkonika i seizmika	Očekivani potres VIII st.McS	Visok	Umjeren	Visok
	Inženjerska geologija	Nagib, kvalitet stijena	Umjeren	Umjeren	Umjeren
2.	Sigurnost objekta				
	Hidrološki aspekti	Prisutne tekućice, erozija	Umjeren	Visok	Visok
	Meteorološki aspekti	Intenzivne padavine	Umjeren	Visok	Visok
	Seizmotehkonika i seizmika	Povremeni potresi	Umjeren	Umjeren	Umjeren
	Litologija i geomorfologija	Vodopropusne stijene	Visok	Visok	Visok
	Stanje tla	Šumsko i poljoprivredno produktivno tlo	Umjeren	Umjeren	Umjeren
3.	Sigurnost i prihvatljivost uže lokacije				
	Bliže lokacije, postojeći saobraćajni sistem i sigurnost	Daleko od NE Krško, loš i nesiguran saobraćaj	Visok	Visok	Visok
	Hidrološki aspekti udaljenost površinskih tokova ili akumulacija	Veoma blizu rijeka Una i Sana	Visok	Visok	Visok
	Meteorološki aspekti i disperzija kontaminata	Pad terena ka Novom Gradu	Visok	Visok	Visok
	Hidrogeologija: podzemne vode, infiltracija i podzemno tečenje	Neposredno uz aluvion rijeke Une, visok nivo i dinamika podzemnih voda	Visok	Visok	Visok
	Demografski aspekti: gustina naseljenosti 5 km od lokacije	oko 40.000 stanovnika (Novi Grad i Dvor) živi u zoni oko 5 km od kapije Čerkezovac	Visok	Visok	Visok
	Broj naselja u krugu od 5 km	U krugu od 5 km nalazi se Novi Grad, a 2/3 ove zone je na teritoriju BiH	Visok	Visok	Visok
	Truristička središta i kapaciteti u radijusu 5 km	Rijeka Una na 850 m od odlagališta je jedna	Visok	Visok	Visok